

L'ESTEL

d

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 366

1 DE JULIOL DE 1997

PREU: 200 PTS

En Jesús Sales, de santa Maria del Camí, regenta des de fa 7 anys la **Bensinera de Palma Nova**, el propietari de la qual és en Feliu Truiols, antic propietari de les terres que avui conformen aquest poble del Terme de Calvià. Aquesta bensinera va començar fa 45 anys i anava de forma manual. El bar del costat, Es Creuer, també és del mateix propietari.

En Jaume Llabrés natural de son Caliu, fa 7 anys que va obrir el **Jardi son Callu** a l'entrada de Palma Nova. Comercialitza tota classe de plantes ornamentals i arbres fruiters.

El doctor Marcus Fisser i la seva dona la doctora Petra Rau, han obert només fa 2 mesos el **Centre Mèdic Son Callu** al Centre Comercial Mercadona de Palma Nova. És un centre privat on practiquen la medicina interna i la medicina general.

L'Associació de la Tercera Edat Bona Gent va presentar el seu programa d'estiu

Hi va assistir el president del Govern Jaume Mates

L'Associació de la Tercera Edat Bona gent de Santa Catalina (Ciutat) se va reunir el passat de 12 de juny a la seva seu del carrer del Ferro per presentar el seu programa d'activitats d'estiu, en una festa de pinyol vermell.

El president del Govern Jaume Mates va assistir a l'acte i, durant les dues hores que hi va ser, va rebre les més fervents mostres d'afecte dels congregats, unes mil dues centes persones.

A la festa hi va haver una actuació lírico-popular del prestigiós cantador Andreu Llamas (baix) acompanyat al piano per David Gomez que interpretaren la "Romança del Viejo Baltasar" (de la sarsuela Amor i Guerra, de Rafel Martínez Valls), Despierta negro, (de la sarsuela La Tabernera del Puerto, de Palo Solozàbal), i les melodies "Bésame mucho, Muñequita linda," etc.

Hi va haver recital de poesia a càrrec dels socis-poetes Francesca Joan (que va recitar "Lo pi de Formentor" i els "Flocs de ses castanyetes") i de na Bàrbara Gelabert (que va recitar "Mallorca estimada" i "Carta d'Amor"). També va recitar poemes el poeta Antoni Sales amb algunes poesies de temes mallorquins.

Hi va haver un ball ben vitenc i parlaments a càrrec d'en Pep Company i d'en Pere Felip (director i portaveu respectivament, de l'associació, que presentaren l'ambiciós programa d'estiu de l'entitat. Va tancar aquest capítol el president del Govern Jaume Mates que va alabar la gran labor social que ve desenvolupant aquesta associació. Tots tres foren molt aplaudits.

Bona gent ha demostrat una vegada més el seu gran poder de convocatòria, però en aquesta ocasió, ha romput tots els rècords anteriors ja que a la seu catalinera no hi cabia ni una agulla. A més, els "joves" de Bona Gent han demostrat una vegada més que formen una pinya forta, compacta, entusiasta i alegre, amb moltes ganes de viure. **Redacció. Ω**

JUSTÍCIA PER A LA NOSTRA NACIÓ ESCLAVA

Pensen dins seu els insensats:
"Déu no és res".
Són corromputs, és detestable el seu obrar,
ningú no fa el bé.

El Senyor guaita des del cel
per veure com són els hòmens,
per observar si n'hi ha cap d'assenyat
que cerqui Déu.
S'han desviat, s'han pervertit tots plegats,
ningú no fa el bé, ni un tan sols.

Aquests malèfics veuran clarament,
i ho proclamaran,
que els qui devoren el meu poble,
és pa sagrat que devoren.

Quin esclai s'apodera d'ells
quan veuen que Déu fa justícia!
Es reien de la causa del pobre
i han vist com Déu l'empara.

Oh! que vingui Sió
la salvació d'Israel!
Que el Senyor renovi
la vida del seu poble,
Jacob s'omplirà de goig,
Israel s'alegrarà.

Especial dedicat a
LIES BARRIADES DE
CALVIÀ - PALMA NOVA -
MAGALLUF - SON FERRER -
EL TORO - SANTA PONÇA
Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos
enviarem cada quinze dies.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Tots els colors de l'esperança
Minories nacionals cristianes
- 4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part
- 6 Conversa amb el Prl. Dr. Franz Berndt Speicher
- 8 L'esperit republicà
- 10 Maastricht i la Unió Europea representen l'Europa de l'especulació
Al-Mayurqa: Musica mallorquina del Segle XXI
- 11 Construïm un mercat
La necessària utilitat de la independència
- 12 Cronologia de la Història de Catalunya Plena (IV)
- 13 Notícies d'Unió Mallorquina
Es Raiguer
- 14 Cartes al Director
Carta oberta a Guillem Galdés de Sa Pobla
41ena carta personal
- 15 Gloses
Marina de Llucmajor
- 16 Petits Anuncis
- 17 Machango
El sexe del profeta
Les JERC, contra l'estància reial a Mallorca
- 18 Per al progrés i la sobirania
Ignorar (i V)
- 19 Israel arqueologia des de l'aire; per a una pedagogia de l'ecumenisme
- 20 Nacions que han assolit la seva independència aquest segle
- 22 Llibres que cal llegir
Orquestrina d'Algaida
País Balear? Costarà de construir!
- 23 Les mans al foc (II)
Seleccions Nacionals C@t@l@nes
- 24 La Cuina de na Tonina
Es Gall
Enfortim l'esquerra nacional

L'ESTEL de Mallorca
INFORMAT INFORMAT INFORMAT
INFORMAT INFORMAT INFORMAT

L'Apotecari Ballester, de Muro, fa 15 anys que va obrir l'Apotecaria Ballester a la barriada de son Caliu de Palma Nova.

N'Ann Luisa Heink i la seva filla, també Ann Luisa, naturals de Baviera, fa 9 mesos que tenen oberta la Botiga Oferta a Palma Nova. Venen vestits de senyora a preus molt bons i d'una qualitat excel·lent. Tot importat d'Alemanya.

Na Patricia Holmes, natural de Birmingham, regenta des de fa 6 anys l'immobilitat a Palma Nova. També té l'agència d'assegurances Plus Ultra.

N'Antoni Moia de Consell i n'Eileen Thompson d'Anglaterra, regenten des de fa 2 anys el Restaurant Ben a Palma Nova. Despatxen menjars anglesos a una mitjana de 900 ptes.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* Mossen Bas Darder, rector de la Parròquia de sant Llorenç de Palma Nova, diu una missa en anglès i dues en espanyol cada diumenge, segons un rètol penjat a la porta de l'església. De mallorquí, no res. Recomanam als catòlics palmanovencs de no posar la creu damunt la casella de l'Església catòlica en la declaració de renda, mentre aquest rectorno els atengui en la llengua pròpia de Mallorca. I que, si poden, vagin en cotxe a altres parròquies que atenen a la gent en la llengua dels mallorquins.

* M'ho contava l'altre dias-sa l'amo vell de l'Hotel Tropical de Palma Nova.-Vaig estar molts d'anys emigrat a França, fins que vaig tenir doblers per tornar i edificar aquest hotel a ca nostra. Me pensava venir a ca nostra, però ja no ho és. Dels 30.000 habitants del Terme de Calvià, només 3000 són mallorquins. Dins aquest terme, els mallorquins som minoria, som forasters a la nostra pròpia terra i hem de parlar les llengües dels altres. Fins i tot la nostre recepcionista que és anglesa diu que no entén als mallorquins.

* Passetjant entre les para-des de llibres del Born de Ciutat, amb motiu de la Fira del Llibre, em vaig topar amb en Lluís Cerdó, el criadet de l'Antonio Alemany de quan era director del Dia del Mundo i editor de la revista Sovint. Li vaig remarcar que tant ell som el seu antic amo havien desaparegut de l'activitat periodística, i ell em va confirmar que ja feia un any que no escrivien enlloc. També me va dir que no llegia l'ESTEL perquè no volia gastar els seus doblers en revistes "contràries". Tanmateix es remarcable la cordialitat den Lluís, un home cent per cent "espanyol" i la indiferència, quan no l'odi amb que me tracten alguns mallorquins ben catalans. Apropòsit, en Cerdó me va comentar que prest n'Antonio Alemany s'embarcaria en un altre projecte periodístic, encara que no va voler donar més aclarícies, potser perquè no n'hi havia.

* Després d'aquesta trobada amb en Cerdó, he volgut refrescar la meua memòria sobre la

nefasta activitat de n'Antonio Alemany i en Cerdó els anys que envoltaren la cremació del repetidor de TV3 pel convicte Jaime Martorell, re-llegint **Un Puput de Cresta Molla** "L'anticatalanisme a Mallorca amb noms llinatges i fotografies" escrit pels professors de l'APLEC i editat per l'ESTEL de Mallorca que aleshores se deia S'ARENAL. Recoman als qui el tinguin la seva re-lectura i als qui no el tinguin que el comprin, ja que aclareix de manera diàfana l'anticatalanisme d'aleshores, alhora que l'anticatalanisme d'avui. Tanmateix, aquest llibre, i els articles del professor Jaume Sastre a S'ARENAL acceleraren la caiguda de n'Antonio Alemany i els seus missatges, que avui no tenen veu a cap dels mitjans informatius de Mallorca.

* Un altre llibre que he llegit aquests dies ha estat l'escrit per David Duran, CATACONYA d'Edicions la Magrana, que explica la via ridiculista cap a la independència dels Països Catalans. "Si el meu pare es fa ver el boig per deslliurar-se la la mili, i li va anar bé, perquè no ho podem fer nosaltres per deslliurar-nos d'Espanya?". Som a l'any 2001 i en aquest llibre s'explica com Catalunya aconseguí la independència a través d'una estratègia nova fins aleshores: la ridiculització de l'estat ocupant. No hi ha d'haver cap independentista que no el llegeixi!

* L'any que ve farà 100 anys de l'independència de la "província espanyola de Cuba". Tant a Mallorca com a la resta del país català, i per suposat a Cuba, és faran grans celebracions per commemorar-ho. Els espanyols ho celebraran anant més copiu que mai. Nosaltres ens demanam. I quan serà la independència dels Països Catalans? Si volem que algun dia els nostres descendents en puguin celebrar el centenari, convé fer via.

* Oh! quin pecat més gros! I l'han castigat per fer-lo: El secretari provincial de sindicat policial UFP ha esta suspès durant 15 dies de feina i sou per "grave desconsideració con los superiores" al dirigir-se a ells en mallorquí. Com és natural,

el sindicat policial denuncia aquesta sanció, que qualifica d'"autèntic i brutal atemptat contra la llibertat d'expressió sindical i contra la llibertat de poder expressar-se en la llengua pròpia". Per això, la UFP qualifica als autors d'aquesta sanció de "polícia franquista". El sindicat entén que aquesta mesura demostra la "política policial" que se segueix contra els dirigents que "denuncien les greus irregularitats que s'estan cometent en el Cos Nacional de la Policia Espanyola.

* Allò que és nostre toca ser nostre, i els nostres han de donar tot el suport possible al que és nostre, perquè ens sentim "nosaltres", identitat de poble. Aquest crit surt de la comparació ofensiva entre el suport econòmic i la presència oficial que enguany s'ha produït entre la tradicional festa ciutadana de l'Àngel a Bellver, i la "Fiesta del Rocio" a Ciutat. Els retalls econòmics, d'espais informatius i comunicatius, d'espais artesanals, del que és bulla i bauxa infantil i familiar, de major informació estimulativa per la Festa de l'Àngel, ens fa sentir devora la "Fiesta del Rocio" com a forasters dins ca nostra, com de segona fila, coartant iniciatives populars i reduint possibilitats de festa i tradició. Tot i respectar la festa dels altres pobles, volem i exigim que el que és nostre aquí i ara, sigui promogut, estimulat i valorat per part de l'Ajuntament de Ciutat i de totes les institucions. **Qui no estima i recolza més lo seu, no té identitat, i no és digne de representar el seu poble.**

* Oh natura, oh ecologia. oh meravelles de Déu..., ja heu mort! A Mallorca van desaparèixer muntanyes, ofegades per maleïdes urbanitzacions (a les costes de Calvià, Andratx...), es van eliminant pinars i dunes per macro-edificacions turístiques (les platges de Muro...), es tornen cecs els divins paisatges de la costa i el mar per culpa dels edificis, de tantes carreteres que fan muralla a la vista, es tanquen en clos caminós d'alta muntanya barrant el pas a tanta bona gent que camina a la recerca de les tradicionals i amagades rutes i de les meravelles de la nostra natura, les platges i els penya-segats són trepitjades pels ciments de primera fila que volen ésser més cotitzats. **La natura també té els seus drets. Els homes tenen el dret i el deure de protegir-la, de dur-la més endavant, de fer-la més agra-**

dosa, d'oferir-la a tot ser humà present i futur, de conservar-la lliure i oberta. (de la revista Justícia i Pau).

* Ara als castellans, els han sortit uns gonelles andalusos que diuen que l'andalús no és castellà. Era ben hora que els sortís aquest bony del gonellisme als castellans, comentava jo l'altre diassa a un companymentre-feiem feina a l'ESTEL.- Això és dolent, diu l'altre, perquè donarà arguments als nostres gonelles.- Cagondena, ja me fa contrari aquest malparit!.- I que hi estan de bé els cans que no saben que han de morir, dig jo. L'altre de la taula de més enllà contesta tot d'una.- No és vera, els cans saben que han de morir, son molt intel·ligents.- Cagondena, pens jo; un altre que me fa contrari. I fris que s'acabi la feina per no haver d'aguantar més aquesta genteta que me fa contrari, i quedar-me amb la televisió, amb la premsa del dia, l'internet i els meus cans... que no me fan contrari. I, és que la majoria de gent que conec, té el cervell programat per dur la contrària i d'aquesta manera empenyar-me. El tenir el cervell programat d'aquesta manera és nefastei és una desgràcia per a qualsevol mena de convivència. Un col·lectiu diu "Barco de Rejilla". Tot d'una, una part del col·lectiu contesta.- Barco de rejilla és racisme, i és això i és allò... I el col·lectiu se divideix perquè la meitat d'aquell col·lectiu, o tot el col·lectiu té el seu ordinador programat per trobar arguments en contra a favor del "barco de rejilla". Així no anam enlloc! D'aquesta manera ens aïllam, cada u dins ca seva per fugir d'aquesta gent que té de la nefanda costum de dur la contrària perquè estan programats així. Per acabar-ho d'arreglar, l'altre comenta.- Tu estaries millor casat, en arribar de la feina tendries el dinar a punt, la roba neta i la casa arreglada.- Vatu al món, dig jo... I tenir un cervell programat a dins ca meua, de nit i de dia, perquè em dugui la contrària!

* Diuen que 150 vehivles amb unes 300 persones se manifestaren des del Castell de Sant Carles, fins al baluart de sant Pere, ambdós llocs destacaments de l'Exèrcit espanyol, per les llengües balears el 14 de juny passat. Tanmateix al parlament que fa fer na Rosa Clar al Baluart de sant Pere, només l'escoltaren un centenar de persones. No res, que són quatre rates. Afortunadament. Ω

Tots els colors de l'esperança:

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

“Els tenen la força i nosaltres temps./El temps, tot el temps./Els tenen l'escorça i nosaltres cor./El cor, de tot cor.” (Georges Moustaki).

No és fàcil expressar amb paraules el cúmul de sensacions que, al llarg del temps, ha anat produint en mi un germà al que mai no arribí a conèixer en persona, un germà al que la intransigència i la barbàrie d'uns pocs li arrabassaren la vida ara fa quatre anys. Ell es deia Guillem, i no cal donar més dades, ja que tots sabem a qui ens referim.

Al Guillem ens el assassinaren uns feixistes al servei dels interessos de l'estat i del capitalisme. Sí, ja sé que això ja ho sabem tots, que Guillem fou brutal i covardament assassinat per motius polítics, però és que val la pena tornar a dir-ho, totes les vegades que calgui, per a no perdre la memòria, perquè els enemics del nostre poble juguen (sempre ho han fet) a occir els nostres records, a tergiversar la realitat i a soterrar el nostre passat, i això no ho podem permetre, mai més. Perquè el Guillem no era cap delinqüent, com volien fer creure a l'opinió pública els seus botxins, perquè el Guillem no fou víctima accidental d'una baralla entre joves, sinó que la seva mort tingué un clar rerefons polític: al Guillem ens el assassinaren per ésser un noi compromès amb les llibertats del nostre país, amb la nostra gent, amb la nostra terra, amb els marginats,.... El Guillem era solidari, i per això li robaren la vida.

Seria molt senzill omplir aquest article amb insults als seus assassins, però no vull fer-ho, no vull parlar d'ells, em fan fàstic i prou. M'estimo més escriure sobre el Guillem, perquè ell ja forma part de la història d'aquest país, i per això ha d'ésser recordat sempre; els altres, els criminals feixistes (tant els que li clavaren la navalla com els que els incitaren a fer-ho), no són res. El temps, el més inapel·lable dels jutges, ja ha dictat sentència, i el veredicté ha estat contundent: el Guillem era innocent. El seu poble, aquell al que ell tan generosament estimà i defensà, així ho ha dit en

moltes ocasions: organitzacions de xerrades en el seu honor, concerts, cançons, articles, manifestacions,.... Ell estimà com cap altre al País Valencià, i als Països Catalans en general, i per això ara la nostra terra li torna tot aqueix amor que rebé d'ell.

El Guillem era una persona d'aqueixes que viuen en un nivell diferent al de la majoria de la gent, ell no passava de res, a ell li feia mal la situació de discriminació que pateixen moltes persones, com per exemple els immigrants africans; li dolia la manca de llibertats del nostre poble; li dolia, en fi, aquest món gris i mediocre que ens han bastit molts que porten jaqueta i corbata i que es diuen demòcrates, però que en realitat són uns intolerants i uns terroristes de despatx. Guillem era un noi sensible, i volia canviar la societat tan hipòcrita que tenim. Ell sabia que existien molts més colors per a pintar un món millor, un món on tots els pobles fossin lliures i solidaris, un món on les persones foren autèntics éssers humans, on el color de la pell no fos un delicté sinó un motiu per a estimar-nos més. El Guillem era tan enormement generós que volia regalar-nos tot allò que ell veia tan clar, i per això ens el mataren.

Després de conèixer als seus pares, la Carme i el Guillem, ja sé perquè el nostre company era com era, ho havia après a casa. El Guillem era una persona enorme i això és mèrit, en gran part, dels seus pares, que també ho són i el demostren cada dia; i tots aquells que hagin conegut la Carme i el Guillem pare, i els hagin escoltat parlar, saben que no exagero.

Tots aquells joves que estimem al nostre Guillem, que hem plorat la seva mort i que ens hem mobilitzat d'alguna manera per a mantenir viva la seva memòria, ben aviat ocuparem llocs de responsabilitat en aquesta societat, i alhehores haurérem de continuar amb la feina del nostre amic (que és la nostra també), cadascú des del lloc que li correspongui ocupar. Haurérem d'educar als nostres fills i filles en els valors en els que la Carme i el Guillem

educaren als seus, perquè aquest és el millor homenatge que podem fer al nostre germà, no defallir mai en la lluita per, un dia, poder pintar aquest món amb tots els colors de l'esperança. La lluita continua.

A la Carme i al Guillem, de tot cor.

Terrorisme a Mallorca:

Quan llegí la notícia al setmanari "El Temps" no m'ho podia creure: una bomba havia esclatat en les dependències de la impremta "Gràfiques Miramar", productora de les edicions de l'Editorial Moll, que es troba en el pis superior de la impremta damnificada. Fou un autèntic miracle que l'explosió no provoqués una massacre, ja que l'incendi podia haver-se escampat fàcilment per les vivendes adjacents, en unes hores en que molta gent encara dormia. A més a més, no cal oblidar que en una impremta hi ha molt de material inflamable i, fins i tot, tòxic; la qual cosa fa que un incendi aquí sigui un autèntic parany mortal. Torno a dir, fou un miracle que no hi hagués cap víctima mortal. Per tant, el primer dels objectius dels terroristes espanyols, és a dir, provocar una massacre, fracassà; tanmateix, sí que reeixiren en el segon dels objectius, cremar la impremta. Com tothom a pogut veure, el fanatisme integrista no cal anar-ho a cercar fora, el tenim a ca nostra. Aquests mateixos terroristes són els que han engegat una campanya d'amenaques contra alguns i algunes ciutadans i ciutadanes d'aquest país com, per exemple, la psicòloga na Esperança Bosch, entre d'altres.

És una vergonya que, en una societat democràtica i transigent com la mallorquina, pul·luli gentussa d'aquesta índole que, amb els seus "vivas" a Espanya i amb les seves bombes, intenten atemorir la bona gent de Mallorca, que tan sols vol viure en pau i en llibertat. Però és que encara n'hi ha més. Resulta que la delegada del govern, Catalina Cirer, ha intentat, per tots els mitjans, treure-li importància a l'atemptat! Treure-li importància a la violència! I segur que aquesta porta llaç blau. Senyoreta Cirer, quan al diputat del PP, Gregorio Ordóñez, li ficaren una bala al cap, què en pensà vostè?, segur que no digué que era una cosa sense importància. Però clar, allò no fou un atemptat espanyolista, i el de Mallorca sí. Vostè deu pensar que la seguretat dels mallorquins no val la pena, que si

un dia torna a esclatar una altra bomba i llavors moren uns quants xiquets que estiguin jugant al carrer, doncs que no passa res, que al cap i a la fi només són mallorquins. A què esperen per a plegar la tia aquesta i fotre-la fora dels Països Catalans?; què n'opina el senyor Aznar de l'atemptat?; i el senyor ministre de l'interior, Mayor Oreja?; on són els mitjans de comunicació espanyols condemnant l'acció terrorista?; on són els espanyols manifestant-se als carrers i demanant la pena de mort per als terroristes anti-catalans? Enlloc. S'estimen més no parlar del tema i mirar cap a un altre costat. Per als poders de l'estat, i per a la societat espanyola que li dóna suport, la vida d'uns mallorquins no val res. Si hagués

estat al contrari, és a dir, que uns catalans hagueren posat una bomba en una impremta espanyola, alhehores sí que l'acció hauria tingut ressò i tots els mitjans de comunicació i la classe política d'arreu l'estat haurien parlat de l'assumppte i haurien condemnat l'acció amb contundència. I és que aquesta és la doble moral dels ocupants, que fan del cinisme i la hipocresia les seves banderes; aquesta és la política genocida que practiquen contra el nostre poble.

Espero que els terroristes siguin enxampats i que se'ls castigui amb una condemna exemplar, donada l'alarma social que ha provocat el cas; perquè sinó, haurà d'ésser el poble qui faci justícia. BON COP DE FALÇ! Ω

Minories nacionals cristianes

Sol passar que diverses nacions sense Estat, entre les quals el cristianisme té força, són perseguides doblement pels respectius Estats (com a nacions no assimilades i com a minories religioses).

Potser el cas més dramàtic és el de Karen a Myanmar (antiga Birmània). La Dictadura militar els sotmet a un autèntic genocidi. Segons els dirigents d'aquesta nació sense protecció estatal, el 40% dels Karen són cristians els quals rebutgen de col·laborar en el tràfic de droga del qual es beneficien els alts càrrecs militars. Per raons de consciència els Karen no volen sostenir les activitats criminals dels governants. La resposta de l'Exèrcit ha estat una ofensiva i almenys 30000 refugiats han marxat devers la veïna Tailàndia.

També al Vietnam hi ha la nació Ndong (estesa per tot Indo-xina), a les muntanyes, que viu un gran desvetllament cristià. 300.000 ndongs es van convertir per emissions radiofòniques. Un terç de les comunitats pentecostals són tribus muntanyeses, i creixen ràpidament enmig de greus persecucions: la policia apallissa i confisca, sobretot maltracta als pastors que no renuncien a llur fe. També hi creixen sectes falses: un home que pretén ser Jesús ja té 60.000 "deixebles". Manquen de material bíblic i per això sectes així creixen tan ràpid.

Un altre cas són els cristians armenis i sirians (monofisites) d'origen nacional armeni i kurd, dues nacions que han patit repetits genocidis de part de Turquia, La persecució, les discri-

minacions, les detencions arbitràries, manca de drets civils ni lingüístics, etc. els han tornats forasters sense moure's de ca seva.

Al Kurdistan iraquès sis mil kurds que havien treballat per els americans han emigrat als Estats Units. La immensa majoria són musulmans. Mentrestant, la llibreria cristiana de Sulaimanija ha estat saquejada i les fronteres són tancades a pany i clau. El febrer proppassat l'iman de la mesquita de Khakhava acusà dos cristians assiris, Llätzer Matta i son fill Haval, d'haver assassinat un home. La gentada excitada els arrossegà tots dos pels carrers i els assassinà.

A Israel hi ha 55 comunitats de jueus messiànics (cristians), els quals són alhora perseguides pels jueus ortodoxos i oblidats de la resta del món. Alhora, la població cristiana palestina també s'hi troba ben marginada i també amenaçada pels violentíssims grups terroristes islàmics. La majoria de cristians palestins són de tradició monofisita. A causa de la difícil situació a Terra Santa és ben difícil acords ni contactes entre cristians de les dues comunitats enfrontades (jueus i palestins), tant els uns com els altres es troben en una situació marginal, sense poder decisor i enmig una tremenda espiral violenta.

Cristians de Gaza projecten obrir una llibreria cristiana, mentre que al Parlament d'Israel hi ha un projecte de llei per a prohibir l'evangelització (de fet, l'evangelització fa molt que hi és prohibida. Ω

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part

Anys setanta: Artistes mallorquins per la llibertat i contra el capitalisme (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

"El arte, pues, ha de ser crítico y revulsivo, creador y potenciador. Ha de estar inmerso en el proceso de lucha cultural para un futuro justo y sin explotados"

Antoni Serra

En aquesta fotografia d'època (1976), el nostre col·laborador M. López Crespí s'acomia de la seva mare (Francesca Crespí Caldes), moments abans d'entrar a la presó. També hi és (d'esquerra al fotògraf) el Secretari General dels comunistes de les Illes, Josep Capó. L'al·lota és Carme Lacort.

Els artistes lluiten per treure els comunistes (OEC) i altres revolucionaris de la presó

Pel desembre de 1976 alguns membres de la direcció d'OEC érem a la presó de Ciutat: Josep Capó, Jaume Obrador i jo mateix. Per part del MCI hi havia n'Isidre Forteza; pel PORE, en Ramon Molina de Dios, na M. Dolors Montero. Hi eren també altres companys empresonats a ran de la manifestació del 12 de novembre. Record en Pere Ortega, n'Antoni López López, na M. del Carme Giménez Ruiz, en Manuel Carriello...

El 20 de Desembre de 1976 el grup *Criada* repartia un comunicat de solidaritat amb nosaltres. Era una de les primeres vegades en la història de la plàstica mallorquina que un grup col·lectiu d'artistes s'implicava tan directament en la lluita activa contra el feixisme. El full deia textualment:

"CAMPANYA SOLIDARI-TAT SANCIONATS I EMPRE-SIONATS

"Comunicat 'CRIADA': 'CRIADA', que S'OPOSA AL CAPITALISME, s'oposa també a qualsevol forma que empri aquest sistema per a explotar l'home. S'oposa, per tant, al muntatge galeriàgeni i a les implicacions comercials que comporta. 'CRIADA' participa en aquesta mostra perquè l'acció, encara que desenvolupada en un marc essencialment capitalista, té com a finalitat el suport als qui lluitaren per la llibertat en les jornades de mobilització pacífica del 12 de novembre".

La revolta de l'art a Mallorca: el grup Tago, Bes, la mostra d'Art pobra, Ensenya I i el Grup Criada

La lluita cultural antifeixista i anticapitalista arribava també al camp de la plàstica. El grup que

va treballar més dins d'aquesta línia fou precisament *CRIDA*. Aquest col·lectiu recull moltes de les experiències anteriors de la mostra d'Art pobra (Katy Bonnin, Tinus Castanyer, Miquel Àngel Femenies i Gabriel Noguera, entre d'altres). Es tractava de lluitar contra la pastisseria del paisatgisme i els esfereïdors quadres de plàtans i pomes i flors que embrutaven, d'ençà del final de la guerra civil, els ulls dels mallorquins. ¿Hi havia res de millor, per a amagar la sang dels tres mils assassinats pel nacionalcatolicisme feixista, que un paisatge d'una idil·líca cala, o unes flors dins d'una gerra? La pintura, la literatura, el teatre, la poesia, havien servit durant quasi quaranta anys per ajudar a fer tranquil·lament la migdiada als assassins i especuladors. Ara es volia acabar amb aquesta migdiada, amb l'"art" com a decoració de menjadors de nòrics, oficines bancàries, xalets de multimilionaris... Es criticava ferotgement el mercantilisme del podrit món de l'art burgès. La conversió de l'obra d'art en simple mercaderia. És a dir, el quadre, l'escultura, com a objecte d'especulació i forma d'obtenir plusvàlues. Aquesta primera exposició és va fer el mes d'octubre de l'any 1971 en els baixos de la Llibreria Tous.

Abans de la protesta de l'Art pobra, dels artistes que s'agruparen al voltant d'*Ensenya I* i de *Criada*, hi hagué igualment les experimentacions de *Tago*, fundat l'any 1959 i que estava compost per Miquel Morell, Caty Juan, Rafel Jaume, Manuel Picó, Fraver, Vélez, Joan Palanqués, Joan Gibert, Rivera Bagur, Pere Quetglas, Francisco Carreño, Merche Sofia Pintó, Juan Garcés, Teresa Heydel... Hem parlat sovint amb l'amic Miquel Morell de la protesta artística que significà en el seu temps el grup *Tago* (i més endavant el grup *Bes*). Pens que molts dels dibuixos i escultures de Miquel Morell (especialment les seves "escultures" amb filferro) s'avancen -potser

d'una manera inconscient, car no ho teoritzaren- en molts dels plantejaments dels components de la mostra d'Art pobra, *Ensenya I* i, fins i tot, *Criada*.

Anys setanta: una avantguarda artística revolucionària

La primera mostra d'*Ensenya I* tengué lloc del sis al trenta-u d'agost de 1973 a la *Galeria 4 Gats* de Ciutat. Hi participaven Tomeu Cabot, Ramon Canet, Sara Gibert, Marcelino Grandes, Gerard Mates (del qual ja hem parlat en un capítol anterior), Miquel Àngel Femenies, Andreu Terrades i Steva Terrades. Com explica Mª José Coromines en el catàleg *Aproximació a l'avantguarda a Mallorca* (pàg. 24): "La idea comuna, tant del galerista Ferran Cano com dels artistes participants a la mostra, era sens dubte el rebuig a les característiques tradicionals de plantejament i funcionament d'una galeria comercial".

Però, dins aquesta trinxera de lluita cultural antisistema, el col·lectiu que més renou armà a les darrieres del feixisme va ser, sens dubte, el grup d'artistes que s'uniren sota el nom de *Criada*. En l'opuscle abans esmentat (*Aproximació a l'avantguarda...*), Coromines n'explica l'origen (pàgs. 24-25): "El 1974, un any més tard que l'exposició als 4 Gats, coincideix en el fet que molts dels artistes d'una mateixa generació anaven a classe de dibuix de nu a la Reial Acadèmia de Sant Sebastià del carrer de l'Almudaina, on familiarment es deia Ca n'Oleo, un lloc on també anava a dibuixar el veterà Casimiro Tarrasó, quan passava llargues temporades a Mallorca. A la sortida de classe, molts d'aquests artistes es reunien al bar Moderno de la plaça de Santa Eulàlia, on feien tertúlies molt animades en les quals es parlava, sobretot, del sentit que tenia l'art establert. Es parlava contra aquest art i contra els certàmens que es realitzaven i que significa-

ven la continuïtat d'aquesta manera d'art, i vers la qual tots se sentien identificats en una postura contrària". En la primera exposició del grup *Criada* (a la Llibreria Tous) hi participaren: Katy Bonnin, Bartomeu Cabot, Josep Canyelles, Tinus Castañer, Miquel Àngel Femenies, Àngel Muerza, Leonard Muntaner, Carme Roig, Vicente Torres i Miquel Trias.

La revista Cort: una escletxa de llibertat

La revista *Cort*, dirigida per l'escriptor i periodista Carlos Meneses, era una clariana de llibertat en les darrieres del franquisme. Hi vaig col·laborar una llarga temporada i mai no hi vaig tenir cap problema, malgrat els "capparets" sabien que era militant de l'Organització d'Esquerra Comunista (OEC). Sovint els comunistes d'OEC hi publicàvem algun comunicat que -la majoria d'ocasions- havia estat rebutjat per la premsa oficial (els diaris oficials només consideraven "comunistes" els carrillistes partidaris de la reconciliació amb la burgesia i el feixisme). Entre molts d'altres col·laboradors record Antoni Tarabini, Ceslestí Alomar, Jerónimo Blanco, Alexandre Ballester, P. Bonnin, Llorenç Capellà, F. Díaz de Castro, Andreu Ferret, Josep Melià, J. M. López Nadal, Jordi Solé Tura, Sebastià Verd, Jaume Santandreu, Tomeu Bennassar, Gabriel Janer Manila, Margarida Capellà, Josep M. Llompard i un llarg etcètera.

Mentrestant, continuaven les activitats contra la comercialització burgesa de l'art per part del grup *Criada*. El número 757 (pàg. 6) de *Cort* (corresponent a la setmana del 18 al 25 de juny de 1976) informava dels atacs (i posterior prohibició per part del delegat del Govern feixista) a l'exposició que el col·lectiu havia realitzat en el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i Balears (COACB), és a dir, en unes sales del Palau de Ca la Torre. A *Cort* informaven damunt la repressió franquista en contra de l'art i dels artistes: "Criada 74" son cuatro montajes que han sido efectuados todos ellos de manera colectiva por seis jóvenes autores de la isla - Àngel Muerza, Miquel Àngel Femenies, Carme Roig y Ramon Valentí- y que ya había sido presentada, también con problemas, en la ciudad de Alcúdia en el verano pasado". El franquisme aixecà acta notarial de "el insulto a las

EPIII

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) III part

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1996 fins a l'agost del 1997)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**

Pel desembre de 1976, alguns membres de la direcció comunista de les Illes (OEC) eren portats a la presó de Palma. Es tractava de l'actual dirigent de la PIMEM Josep Capó, de l'exregidor del PSM Jaume Obrador i de l'escriptor Miguel López Crespi. En la fotografia podem veure el moment en el qual els detinguts surten dels jutjats de Ciutat enmig de les salutacions de molts amics i simpatitzants. En el cotxe oficial que el porta a la presó, Miquel López Crespi, puny tancat, crida "Visca Mallorca lliure i socialista".

Fuerzas de Orden Público" que representava l'exposició. La intenció gens amagada dels agents de la repressió era empresonar els artistes. I ja érem a una data tan avançada de la transició com el juny de 1976! Les esperonejades del feixisme semblaven no finir mai!

Ferrà-Ponç defensa els artistes represaliats pel feixisme

En Damià Ferrà-Ponç, defensant els artistes represaliats, escrivia des de la seva secció (*Cartas desde la colmena*) una enèrgica protesta sota el títol "'Criada' y los fantasmas". De primer, en Damià feia una petita introducció recordant quina havia estat -i era encara!-, dins d'una societat de classes, la funció de l'art i els artistes. Escrivia: "El Arte ha sido durante siglos una simple decoración del poder. En el pasado, se confirió al artista la misión de contribuir a una imagen noble y elevada de quienes ejercían el control de la sociedad. La Historia ha dejado constancia de artistas que no se resignaron a su papel servil. El poder controlaba el mundo artístico y lo utilizaba, sin demasiados conflictos, para sus propios fines."

"La rebelión del artista moderno me parece un dato fundamental para comprender la cultura de nuestra época". Més endavant afegia: "El rechazo [de l'artista] a la subordinación ante el poder es un hecho común a todos los sectores de la cultura actual. Las torres de marfil, los paraísos individuales, se han desmoronado o desvanecido desde hace tiempo. La cultura ha tomado conciencia de sus responsabilidades. El Arte -como la Literatura, como la Ciencia...- ha arrinconado cada vez más sus servidumbres. Ha clausurado, por otra parte, ciertas ilusiones del purismo. El Arte como fin en sí mismo: una especie de religión estética y autocomplacida, se halla también en plena descomposición". En Damià pecava -tots hi pecàvem!- d'optimista en aquesta visió generalitzada de la "desfeta de l'art i cul-

tura burguesa". Vist en perspectiva, ara comprenem que aquella llarga onada d'ofensiva anticapitalista en la lluita de classes cultural i ideològica només va fer que fregar l'exterior de la fortalesa blindada de l'enemic. Passats aquells anys de combat revolucionari en tots els fronts, les aigües tornaren al seu lloc i, com es pot constatar actualment, mai no havia estat tan brutal el poder omnímode dels marxants i els especuladors capitalistes damunt l'art i els artistes.

Carlos de Meer, Fuerza Nueva i Blas Piñar: el búnker a Mallorca

Però ara parlàvem d'aquells anys il·lusionats, de fondes esperances revolucionàries, del final de la dictadura. En Damià Ferrà-Ponç, en l'article que comentam, deixava constància per a la història de les darreres urpades del feixisme contra els artistes. Fent memòria, denunciava, escrivia: "En 1975 fueron retiradas -a los pocos minutos de haberse expuesto- de las calles de Alcúdia una figuras del grupo 'Criada'. Se habló de si representaban uniformes policíacos o seguidores del pintoreco Blas Piñar. Eran los tiempos de Carlos de Meer y el búnker local campaba a sus anchas. Los artistas se habían limitado a exponer una figura con

uniforme nazi -en realidad el antisemita Streicher, ejecutado en Nuremberg- cuya cabeza había sido substituida por la de uno de los del grupo -Miquel A. Femenies- con casco de motociclista. La de civil era Bao Dai con corbata de franjas azules y rojas. Se habló de los colores de 'Fuerza Nueva', se olvidó que correspondían también a los del Barcelona C. F. ¿Cómo acusar a los artistas de utilizar uniformes policíacos y aludir al grupo político de Piñar?". En Damià acabava el seu escrit dient: "La exposición 'Criada' recientemente inaugurada en el Colegio de Arquitectos ha sido clausurada por orden gubernativa. La nota oficial justifica la medida a partir de dos obras: una alusiva a Franco y otra a los interrogatorios policiales".

Un poc més endavant serien Horacio Sapere, Páez Cervi, Ferrer Vicedo, N. Cacho Chacón i Marianne Cortés els que rebrien -aquesta vegada molt més violentes- els cadells del feixisme. Però d'aquests nous combats contra les concepcions burgeses i feixistes damunt l'art, en parlarem en el proper capítol. La lluita contra el feixisme, en aquest any de 1976, abraçava ja tots els camps de la lluita de classes (ni les galeries d'art podien romandre al marge de l'onada revolucionària que sacsejava l'Estat). Els dèbil par-

tits d'esquerra d'aleshores, com de costum, portats per un obrerisme mal entès (i aquí també hi puc incloure el meu partit, l'OEC), creient que la lluita de classes tan sols consistia en demanar augment de sou i res pus, romanien indiferents a tots aquests aspectes de la lluita en contra de la burgesia i el feixisme. A poc a poc anàrem constatant els pocs revolucionaris que hi havia de veritat dins de les nostres fileres! Ω

M. López Crespi i Josep Capó (Secretari General dels columnistes de les Illes -1976-), puny tancat, sortint dels jutjats després d'escollir la sentència que els enviava a presó.

La Família Bottoms, d'Anglaterra, regenta des de fa 6 anys el Restaurant The Willows a Palma Nova. Un lloc on se menja per unes 800 pts.

En Bernat Riera, natural de sant Llorenç des Cardassar, fa 3 anys que regenta la Botiga de Moda Anna a Palma Nova. Moda per home i per dona, de confecció danesa.

Na Francisca Maiol, natural d'Ariany, fa 4 anys que regenta l'oficina de Canvi Cala Morella a Palma nova.

El professor Angel, natural d'Aragó, fa 32 anys que obrí la perruqueria Angel a Palma Nova. Fou la primera perruqueria d'homes del poble.

No al racisme espanyol
No al racisme anticatalà
Racistes go home
ABC racista
Anson racista

Hamburguer Chronik

Conversa amb el Prl. Dr. Franz Berndt Speicher

JOSEP Mª VALL I COMAPOSADA, CORRESPONSAL DE L'ESTEL DE MALLORCA AL NORD D'ALEMANYA

Hamburg.- Quan el mes de juny arriba a Hamburg, el sol que tan fugisser es mostra durant les primeres èpoques de l'any, comença a ser un element quotidià per als habitants de la Ciutat hanseàtica. Les temperatures suaus afavoreixen la proliferació de terrasses exteriors en l'universitari barri de Rotherbaum, on els estudiants s'apleguen al voltant de les taules plenes de pessims cafès i de gerres que perden la blanca escuma de la cervesa. Això sí, el retrobament primaveral està sempre amenaçat pels xàfecs d'aigua -curts però intensos- que no deixen d'estar mai presents en aquesta urb dels paraigües.

De tots aquests locals se'n destaca un. És el Café Neumann, on pel seu peculiar ambient i la qualitat dels pastissos que hi ofereixen, es fa tan apropiat per professors i catedràtics com pels seus alumnes.

És aquí on a primeres hores de la sobretaula d'un dimecres, em vaig reunir amb el Dr. Franz-Berndt Speicher, professor d'història contemporània a la universitat d'Hamburg. Casualment, ens varen presentar a la ciutat de Köln, i decidírem trobar-nos un dia per a parlar sobre un tema que tant a ell com a mi ens apassionava molt: Catalunya. Ell es queixa que a Hamburg és molt difícil aprendre català. En les llibreries i quioscs més importants, a part de no trobar-hi la nostra premsa, tampoc no és senzill trobar-hi llibres catalans. D'altra banda, les classes de llengua catalana a les acadèmies d'idiomes són poc més que una quimera.

El professor, a l'igual que l'ex-consol alemany de Barcelona (recordeu que aquest va ésser rellevat per unes declaracions que va fer, favorables a la independència de Catalunya pels volts del 1992), creu fermament en el dret a l'autodeterminació dels pobles i la defensa a ultrança -i per tots els mitjans- del dret a la llibertat de les nacions.

El doctor Speicher va néixer a Passau el 1943. Està doctorat en història per la universitat de Münster. Té cinquanta quatre anys i en porta disset vivint a Hamburg. Home de conversa generosa i veu afable, se li reconeix l'origen bavarès pel seu típic bigoti retallat que més d'una broma provoca entre els seus deixebles.

Mestre de mirada serena, darrera els seus lluminosos ulls blaus amaga una vitalitat interior excepcional.

Tot i que el català li costa parlar-lo, l'entén i llegeix correctament. Un veí li porta setmanalment la premsa espanyola i catalana des de l'aeroport. Així encara que amb cert retard, s'assabenta de les coses que

passen a casa nostra. L'AVUI és l'únic diari en llengua catalana que fulleja i no li agrada pas gaire, però li serveix prou per a fer pràctiques. "No és gaire bo", em dia abans de començar l'entrevista, "si els catalans tinguessin una premsa d'abast nacional més seriosa en català, d'una altra manera us anirien les coses."

Amb la primera visita del cambrer a l'apartada taula que hem sol·licitat, comencen els extractes de la conversa més rellevants de la tarda. Al voltant nostre, la música d'un piano desafinat interpretava un "andante" mozartian.

P: Com va arribar a conèixer la realitat diferenciada dels Països Catalans?

R: Vaig anar per primer cop a Catalunya l'any 1968. En aquell moment, jo coneixia que hi havia altres llengües i cultures a part de la castellana, dins l'estat espanyol. El que em sorprengué fou la vitalitat i la resistència que aquestes ofrien a desaparèixer, malgrat el genocidi cultural al que havien estat sotmeses. Va ser molt curiós perquè ja havia fet un curs d'espanyol a Alemanya i vaig arribar a Catalunya disposat a practicar-lo. Quina va ésser la meua sorpresa quan en alguns pobles amb prou feines m'entien!

Amb la vostra manera de ser i el vostra tarannà col·lectiu -per altra banda molt semblant a l'alemany del sud- va començar el meu idil·li amb Catalunya i els catalans. Anys més tard, vaig aprofitar els vostres meravellosos estius per visitar el País Valencià i les Illes Balears, uns viatges i unes experiències que varen resultar molt grates.

El que més em va impactar són les similituds caracterològiques entre ambdós pobles: Nosaltres -alemanys i catalans- tenim un gran sentit del treball, la responsabilitat i l'honor.

P: Creu que hi ha diferències molt accentuades entre catalans, valencians i balears?

R: Mira, jo he nascut a Passau, una petita ciutat bavaresa molt a prop de la frontera austríaca. A Hamburg hi porto més de quinze anys vivint i a voltes em sento un perfecte estranger. A Baviera es parla l'alemany amb dialecte bavarès. Aquest és molt difícil d'entendre per qualsevol altre alemany ja que té unes expressions, un vocabulari i una pronunciació diferent de l'idioma alemany "estandard". molts bavaresos ens sentim, per religió i tradició, més propers als austríacs que també són catò-

lics i tenen un aire més generós que els alemanys del nord, que són protestants i molt més austers en la seva conducta.

Lògicament, dins els Països Catalans hi ha diferències però que són mínimes si les comparem amb Alemanya. Personalment, jo he trobat més semblances entre un valencià de Castelló i un català d'Empordà que entre un ampostí i un ampordanès, per exemple. Amb això vull dir que no hi ha cap dubte de que formeu part d'una mateixa comunitat nacional -amb matisos, si vols- però una única nació amb una llengua comuna.

P: Coneix també altres regions de l'estat espanyol?

R: Sí, després de la mort del dictador Franco, jo he conegut gairebé la resta de regions i nacions que formen l'estat espanyol actual. Des d'Andalusia a Castella i de Galícia fins Euskadi.

El contrast entre la cultura catalana i castellana és tan gran, que hom entén que la convivència entre ambdues comunitats només és possible per mitjà la coacció i la força que els espanyols exerceixen contra els catalans. De l'Espanya "profunda" en vaig treure una pobra impressió, malgrat la bellesa de les seves terres i ciutats. En aquell moment vaig reflexionar que quan més rics i poderosos han estat els espanyols, és quan més han pogut robar i saquejar altres cultures i nacions. En tot Europa no hi ha un poble més apte per a la destrucció, la conquesta i la colonització, que l'espanyol. I el que em va sorprendre més d'aquella gent -sobretot els habitants de la "meseta", als quals ja es veu l'ombra de la traïdoria en la seva mirada inquietant- va ser l'odi profund que sentien contra Catalunya i els catalans. Sense poder esbrinar d'on venia aquella aversió tan irracional i ferotge, vaig poder comprovar a través de l'estudi històric que el rancor dels espanyols venia de molt lluny. En la major part de la història catalana i espanyola, es pot comprovar aquest fet.

P: En podria posar un exemple fefaent?

R: Naturalment. Primerament, un període històric el qual he estudiat molt i que està farcit d'aquests terribles exemples, és la Guerra civil (1936-1939). Així, en les memòries d'un oficial alemany de la "Luftwaffe" que va anar voluntari a la "Legió Condor" -la divisió aèria nazi que lluitava a les ordres d'en Franco- deia que la regió més bombardejada i en la que es va atacar més

població civil durant tota la guerra, fou Catalunya. També, la ciutat més castigada pels bombardejos fou Barcelona on al contrari de Madrid i altres poblacions espanyoles -s'ordenaven llançaments indiscriminats de bombes incendiàries.

En un altra estudi he llegit que el dictador Franco, va reservar el gruix moro de la seva tropa africana per a la invasió de Catalunya, conscient que el seu comportament entre la població civil seria el més inhumà i despietat possible. Per molts és sabut que l'infame general es va sentir molt contrariat quan va saber que Barcelona cauria sense gaire resistència, ja que ell volia tenir un bon pretext per arrasar la capital catalana.

Si el III Reich hagués guanyat la Segona Guerra Mundial, ja s'havia disposat la deportació de població d'origen català -independentment de la seva ideologia- cap a camps de concentració al nord d'Àfrica, i el posterior repoblament de la terra catalana amb gent vinguda d'altres terres d'Espanya. Com que el destí bèl·lic va impossibilitar complir amb la primera part del projecte genocida dels franquistes, no es va dubtar posteriorment de provocar l'allau migratori bestial que va patir Catalunya durant la dictadura, amb el fi de des-cohesionar la nació catalana.

Crec poder afirmar rotundament que al Guerra Civil Espanyola es va fer, en gran part, contra Catalunya i els catalans.

P: Segons vostè, l'actual estat autonòmic resoldrà l'anomenat "problema catalan"?

R: No, al contrari, crec que encara s'agreuera més. En primer lloc perquè l'estat autonòmic en sí mateix és una contradicció absurda. Una entitat pot ser autònoma respecte una altra que no ho és, però mai es pot donar el cas de que hi hagi un munt d'autonomies (algunes d'elles sense cap base política, jurídica ni històrica anterior) autònomes entre elles. Això és una barbaritat, un insult a la intel·ligència. A tall de mostra, amb quin criteri històric és pot atorgar un estatut de comunitat autònoma a Madrid i rodalies, i no concedir-lo als territoris de l'antic regne de Lleó? Són massa incongruències malintencionades les quals indiquen que tot plegat és una farsa política destinada a igualar les diferències de les nacions no castellanes de l'estat espanyol.

I el que fa més por: tots els estats que han patit greus crisis civils i militars des de la caiguda del mur de Berlín, tenien reconegudes comu-

nitats autonòmiques dins els seus territoris!

P: És al seu parer, encertada la política lingüística de la Generalitat de Catalunya?

R: Malgrat alguns encerts inicials i el gran camí que s'ha recorregut, la situació sembla haver-se estancat. La Generalitat catalana ha optat -equivocadament- per instaurar un bilingüisme perpetu. Aquest és un error que s'acabarà pagant molt car. Pujol, amb la seva dèria fol·la d'encaixar Catalunya dins Espanya, (cosa que per altra banda s'ha demostrat durant cinc segles que és impossible) vol aconseguir que el català i el castellà siguin dues llengües co-oficials amb igualtat de dret. Això és una bestiesa, doncs la pressió demogràfica de l'espanyol i el desgast que ha patit la llengua catalana durant tants d'anys de colonització fan impossible que, a la curta o a la llarga, hi pugui haver una equiparació real entre ambdues llengües. El que s'acabarà provocant -con de fet ja passa- és que només hi hagi catalans que parlin l'espanyol. Purament i dura: si el català avança és perquè l'espanyol retrocedeix. No anar per aquesta via és practicar l'eutanàsia al vostre idioma.

El català ha d'ésser l'única llengua oficial. Però per això cal ser valent, i aquesta és una qualitat que no té el vostre president.

P: Com veu el futur de la llengua catalana?

R: Pel camí actual, malament. El segle XXI estarà presidit per una important revolució tecnològica sense precedents en la humanitat. Només els estats legalment constituïts tindran l'oportunitat de dotar-se d'aquestes eines, amb les quals impulsar la seva força cultural, econòmica i, perquè no, política.

Si els Països Catalans són incapaces de projectar-se com a estat abans de quaranta anys, és molt probable que la llengua catalana s'extingeixi poc abans o després d'acabar la pròxima centúria, juntament amb d'altres com el gal·lec, l'euskera, el gaèl·lic i l'occità, per exemple.

A més, els grans corrents migratoris -que ja han començat i s'agreuaran en els propers cent anys- acabaran de desvertebrar les comunitats nacionals més febles. No ens enganyem, la mescla, la barreja i el mestissatge descontrolats no enriqueixen la diversitat, sinó que a al llarga produeixen uniformitat que, lògicament, perjudica a la cultura més dèbil.

P: Però, Irlanda, per exemple, té un estatut que protegeix el gaèl·lic i dins el País Catalans hi ha el cas d'Andorra, un estat reconegut per l'ONU. No creu que la seva resposta és una mica pessimista?

R: Atenció! Quan vull dir que desapareixerà la llengua catalana, no vull dir que desapareixi la nació catalana. La llengua és un tret distintiu i l'ànima d'un país, però no és un fac-

tor decisiu en el moment de decidir ser o no ser. El cas d'Irlanda és un exemple prou clar. Els irlandesos han perdut pràcticament la seva llengua pròpia -el gaèlic- perquè varen tardar massa temps en dotar-se d'un estat. En canvi han mantingut la noció col·lectiva de nacionalitat diferenciada gràcies a la història i a la religió. I han lluitat fins aconseguir ser lliures.

D'altra banda, l'estat andorrà, tot i estar a l'ONU i tenir el català com a llengua oficial, no és prou fort demogràficament ni econòmicament, per a poder assumir amb garanties d'èxit aquests reptes claus del futur immediat. Si Andorra hagués inquietat massa en aquest aspecte, els estats espanyols i francès no l'haguessin apadrinat per a ser membre de ple dret a les Nacions Unides.

P: Opina que la baixa natalitat a Catalunya és alarmant, tal i com s'ha denunciat recentment?

R: Catalunya sempre ha vist frustrades les seves possibilitats d'esdevenir un estat fort per culpa de la baixa natalitat i l'elevada mortalitat que ha patit. Jaume I, per exemple, va haver de repoblar la part interior del País Valencià amb aragonesos perquè no hi havia prou catalans per fer-ho. També es va veure obligat a renunciar en favor de Castella, a conservar el domini del regne de Múrcia després d'haver-lo conquerit, per la mateixa raó. Pere III no va aconseguir bastir un poderós imperi català a la Mediterrània pels estralls que varen causar les pestes i les males collites del segle XIV, i àdhuc el Compromís de Casp -inici del final de la Corona d'Aragó- és conseqüència directa de la mort a Sardenya del fill de Martí l'Humà, l'hereu legítim del tron català.

La baixa natalitat ha estat una constant -desgraciadament massa decisiva- en la història de Catalunya. La nació catalana no és el que hauria d'haver estat per aquesta desafortunada situació.

Ja veus que aquest és un tema estratègic per a vosaltres, doncs Catalunya té les quotes de natalitat més reduïdes d'Europa i una de les més baixes del món. Francament sí, aquestes dades són molt alarmants.

P: Veus possible un canvi de situació en aquest aspecte?

R: Si Catalunya fos independent podria establir un règim de beneficis fiscals destinats a incrementar la natalitat. La tendència al des-natalici és únicament possible invertir-la avui dia, amb certa rapidesa, en estats relativament rics i no gaire grans. L'exemple el teniu en els països escandinaus, que en pocs anys han aconseguit capgirar les dades demogràfiques de ser els estats amb més pocs neixaments, als que en tenen més d'Europa.

La nació catalana sobreviurà si sap incrementar, a curt termini, les cotes demogràfiques. És un afer

importantíssim. I no només per Catalunya. A tot Europa la baixa natalitat és un problema que caldrà superar amb molt d'esforç i rapidesa. En cas contrari ens podem trobar amb societats ètnicament descohesionades i amb totes les nacions sense estat cavant la seva tomba. Una minsa demografia europea pot afavorir, dintre de poques dècades, un moviment migratori gegantí que tingui gravíssimes conseqüències a nivell social i nacional.

P: Pensa que una immigració massiva pot ser fatal per als Països Catalans?

R: Sí, totalment. Quan els estats constituïts ja estan tenint seriosos problemes per a integrar la seva immigració, imagina't els que podrà tenir Catalunya, una nació sense estat que a més ha estat incapaç -per la seva dependència d'Espanya- d'integrar una part de la seva població amb gairebé cinquanta anys de residència.

Vosaltres mateixos ho heu pogut comprovar no fa gaire mesos: un immigrant tercermundista no integrat i xenòfob vers la cultura catalana, ha fet retirar d'un museu de Banyoles una mòmia africana d'alt interès cultural i científic.

Tot això ha estat possible per l'obsessió malaltissa d'un metge haitià de ment retorçada, guiat només per la seva obstinació irracional i les ànsies desmesurades de protagonisme. I, és clar, una falta evident de fermesa tant de les autoritats catalanes que no han tingut prou caràcter per defensar el seu patrimoni nacional, i el mutisme de les espanyoles que ja els va be qualsevol acte de destrucció de la vostra cultura.

Europa -i Catalunya més que ningú- es jugarà en aquest camp, el seu futur com a realitat i com a poble.

P: Com ja deu saber, cada any les entitats residents a Catalunya celebren "Feries de Abril" i "Rocíos". Per a vostè, són aquestes manifestacions culturals forasteres també cultura catalana?

R: Tots aquests que diuen que la cultura andalusa és cultura catalana són els renovats feixistes que volen desfer Catalunya des de l'interior. Són els que busquen l'enfrontament civil per anorrear qualsevol projecte de futur comú de tots els catalans com a nació.

En primer lloc, tota aquesta colla de ximplers reneguen ja de la cultura andalusa al considerar-la tan inferior que no pot presentar-se sola davant el món. Si no és dins l'òrbita espanyola, l'han de situar dins el món cultural català, no podent anar mai per lliure, com si no tingués prou interès ni importància.

Aquests desaprensus pretenen que amb la identificació de la cultura catalana amb una expressió cultural relacionada íntimament amb la concepció d'Espanya, quedi desca-

feïnada la vostra realitat cultural per a fer-la més assimilable de cara a "encaixar" definitivament Catalunya dins l'estat espanyol.

Aquesta operació ha estat pensada de manera maquiavèlica tan per colonitzadors com per botiflers. Per això no m'estranya que les primeres demostracions institucionalitzades del folclore andalús, es fessin sota els auspicis del darrer franquisme. Aquestes "firetes" -tot i que molt respectables- no poden ser vistes en el moment polític actual sinó com actes de colonització. El més greu és que hi hagi catalans que hi col·laborin...

No t'has preguntat mai per què, a part d'Andalusia, es fan aquestes celebracions a Catalunya? Què no tenen nostàlgia els andalusos que viuen a Madrid o a d'altres zones d'Espanya?

Per exemple, a Alemanya hi ha milions de turcs, molts dels quals s'han integrat i tenen nacionalitat alemanya. Malgrat que alguns encara conserven els costums i tradicions que van portar de Turquia, aquí ningú es planteja que la cultura turca pugui ser cultura alemanya.

En fi, fa llàstima veure com el genocidi contra la cultura catalana segueix -encara que d'amagat- existint amb el suport de les vostres pròpies institucions.

P: Observa, dins la conjuntura internacional, al possibilitat d'uns Països Catalans independents i lliures?

R: Encara que els analistes nord-americans que van preveure l'esfondrament de la Unió Soviètica i la crisi dels Balcans, varen situar la data de la futura independència de Catalunya al voltant de l'any 1.013, jo no m'atreviria a donar una data exacta.

També la C.I.A. americana va enviar l'any 1990 un informe reservat, del qual vaig saber-ne l'existència gràcies a un bon amic que treballa en el Parlament Europeu, que el govern espanyol que presidia Felipe Gonzalez. En ell s'advertia que l'estat espanyol era el que corria més perill de desmembració després de l'estat iugoslau. I si es va donar tanta prioritat a aquest document és que alguna cosa de cert hi ha en tot això. Gosaria fins i tot dir que les detencions massives d'independentistes catalans abans dels Jocs Olímpics de Barcelona 1992, van estar estretament relacionades amb les reaccions que va provocar aquell estudi entre els caps de les forces d'ocupació espanyoles i els membres del govern socialista.

Tanmateix sí, ja crec que la crisi de la construcció europea -que tard o aviat arribarà- i un seguit de conflictes internacionals que feran passar la política dels estats europeus a segon terme, afavoriran les nacions sense estat de l'Europa occidental que reivindiquin amb fermesa el seu dret a la llibertat. Que ho aconseguixin o no, vindrà en funció de la qualitat dels seus dirigents i els sacrificis que

els pobles sotmesos estiguin disposats a fer.

P: Quins països podríem identificar com a enemics o aliats dels Països Catalans, dins el marc europeu actual?

R: Qualsevol reconeixement internacional de l'Estat Català passa pel vist-i-plau d'Alemanya. El govern alemany va ser el primer a reconèixer la independència d'Eslovènia, Croàcia i Bòsnia. El paper que actualment juguen els EUA al món, el jugarà Alemanya dins de la Unió Europea. Us cal cuidar molt les relacions amb la RFA si voleu tenir garanties evidents d'èxit en la vostra lluita d'emancipació.

També els estats petits ho veurien amb simpatia. Des d'Irlanda, Holanda, Dinamarca i Àustria als països escandinaus, excepte Bèlgica que té qüestionada la continuïtat del seu "status" territorial.

Gran Bretanya, com ha fet sempre en el tema català, us deixaria a l'estacada amb una particular política de no intervenció. I és que els anglesos prou problemes tindran per a mantenir la "Commonwealth" insular.

Bàsicament, els vostres enemics naturals són Espanya i França. Ambdós estats no es poden permetre la independència dels Països Catalans. Sense la zona més rica dels seus estats, Espanya es veuria desplaçada als nivells econòmics dels països del Magrib. Pel que fa a França, la vostra sobirania total suposaria un perill per a la integritat del seu estat. I no només pel contenciós de Catalunya-Nord, sinó per moltes altres nacions -com bretons o occitans- que desvetllarien del seu domini jacobí.

I com a colofó, caldria destacar el paper del Vaticà, un enemic poderós i hostil contra els catalans des de la batalla de Muret. Estant els seus passadissos i patis dominats pels integristes catòlics de l'Opus Dei, el Papa de Roma i tot el seu macabre seguici de neo-inquisidors tenen com a objectiu la destrucció de la nació catalana. Aquesta és una empresa que sempre han recolzat, sigui amb els nuncis carriclers i sectaris, sigui amb la pràctica "beatificació" en vida de que va gaudir l'assassí Franco.

P: Canviant de tema per acabar, quins són els seus projectes més immediats?

R: Aquest estiu he previst unes llargues vacances ben lluny d'aquí. De moment, ja he fet la reserva d'avió per fer un viatge pel sud del continent americà. Ja fa tems que vull conèixer Argentina, Brasil, Uruguai, Xile... on vull residir-hi un mínim de sis mesos. Tinc ganes i edat per gaudir d'un any sabàtic.

Potser també aprofitaré aquest parèntesi en l'exercici de la docència per a dedicar més temps a la investigació, la qual no he pogut conrear gaire aquests últims anys.

P: Voldria dirigir una missatge als

habitants dels Països Catalans?

R: Sí, naturalment, i potser perquè a la universitat estic molt acostumat a fer-ho m'agradaria dirigir-me especialment a la gent més jove. Els joves són i seran sempre el futur de qualsevol nació. Desgraciadament, la majoria de les societats occidentals els han deixat de banda moltes vegades com si fossin ens nens petits que mai acaben de madurar.

Encara que a algú li pugui doldre, he de reconèixer que la meua generació ha fracassat en l'intent de construir el món ideal que varen somniar un dia, només l'hem aconseguit fer una mica més habitable. El món actual pot semblar més just, solidari i lliure, però moltes vegades això no és més que un miratge provocat pels poders fàctics. Cal estar ben atents i no deixar-vos enganyar per la mentida i la manipulació mediàtica.

Crec fermament que la vostra generació ha d'agafar la responsabilitat de seguir lluitant, amb il·lusió renovada i moral de victòria, per la llibertat que tan cruament us ha estat negada. Perquè qui vens una injustícia, per petit que sigui l'èxit, està ajudant a vèncer totes les injustícies de la Terra. Qui lluita per la independència d'una nació, està lluitant per totes els pobles oprimits del món.

No renunciieu mai a la llibertat ni li tingueu por. Que no us manqui la voluntat a l'hora de combatre els vostres enemics, perquè els vostres enemics també són els enemics de la humanitat. No us deixeu arrebassar la memòria ni els sentiments. Defenseu fins a les últimes conseqüències el dret a ser homes lliures en una terra de llibertat.

La vostra generació serà clau en l'esdevenidor dels Països Catalans i d'Europa. I sincerament et diré que mentre hi hagi joves amb la teua fermesa i catalans amb el teu caràcter, Catalunya no tan sols no serà vençuda sinó que la veig lliure i triomfant. Molts comièm en que sabreu estar a l'alçada de les circumstàncies; i tenim la certesa que no ens decebreu. Visca l'Estat Català!, Visca la independència!, Visca la Llibertat!

Quan les ampolles allargades de la cervesa bavaresa ja s'havien obert pas entre les tasses de café que anàvem acumulant a la taula, varen acordar posar fi a la tertúlia. Tanmateix quedarem en reunir-nos un altre cop abans de que acabés el curs acadèmic per a seguir parlant. Vaig agrair al Dr. Speixer el su temps. A l'anar a treure la meua cartera, m'aturà el braç amb ma ferma, "he dit que convidava jo". Davant la meua cortés negativa m'espetà, en un català après a les platges de Calella, "ep, noi, que mo confies en la paraula d'un home del sud?"

Al sortir, a les últimes hores del vespre, plovia lleugerament sobre Hamburg. Però ni els fumats núvols podien deslluir el comiat del sol rogenç que es perdia en l'horitzó. Ω

L'esperit republicà

Roma no accepta la seva derrota a l'Àfrica Central. Els peons mallorquins continuen movilitzats

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

A manera de resum: A finals del segle passat, En Leopold II, rei de Bèlgica, ocupà les terres i els pobles de la marge esquerra del riu Congo; aquests 2.300.000 km2 passaren a ser "possessió privada" del monarca. Va crear una capital que batejà amb el nom de Leopoldville (actualment, Kinshasa). Era un rei catòlic (quasi un sant catòlic, n'hi ha que diuen) aquest Leopold. No és d'estranyar, doncs, que al darre de l'exèrcit belga seguisin les corrués de missioners catòlics. Una vegada engrillonats aquells negres salvatges, d'allò que es tractava era de civilitzar-los. Colles de frares i monges de tot l'orb catòlic s'afanyaren amb entusiasme a la tasca cristianitzadora, a saber: substituir les cultures autòctones africanes per la franco-romana (llengua francesa i religió catòlica). Qui no combregava, no mamava. Haguéssiu vist els batejos massius d'aquelles poblacions! I a tots els posaven un nom francès, a aquells negres. Aquells frares i monges quasi levitaven tot sentint-se l'instrument de l'Esperit Sant. No hauria de dir que aquella fúria missionera anava precedida per les inversions econòmiques de les grans companyies. Al respecte, el text de la GEC diu: "Malgrat les fortes inversions i els grans beneficis, la colònia no resultà tan rendible com esperava el monarca belga. Per tal d'amortitzar els capitals despesos, hom confià la recaptació d'imposts a les tropes indígenes i implantà els treballs forçats".

Amb la proclamació de la independència al 1960, els conflictes de tot tipus, que fins aleshores es mantien continguts, esclataren en una espiral de violència que perdura fins avui. El despotisme del règim d'En Mobutu era sostingut per França. França - i les grans empreses franceses - esdevenia la potència hegemònica a l'Àfrica central, en substitució de l'antiga metròpoli.

La darrera revolta ha triomfat. La guerra d'alliberament d'En Laurent Kabila ha aconseguit els seus objectius. En Mobutu, instrument dels designis del l'Imperialisme francès,

ha estat foragitat del Congo, com sabeu. França i Roma (el Vaticà) són les potències perdedores. Són tot un seguit de greus derrotes. Primer fou a Burundi, després a Rwanda; al Congo tot seguit (al Congo la desfeta franco-romana ha estat colossal). Ara els habitants de l'altre Congo també es volen treure de sobre el jou franco-romà. Referint-se al sentiment anti-francès que es respira a Brazzaville, N'Alfred Bosch, President del Centre d'Estudis Africans, diu "A Ruanda i al Congo-Zaire, fa ben poc hem vist com un ressentiment comparable es traduïa en clamor anti-francès...l'Hexàgon està pagant els seus errors de càlcul. Durant anys París s'ha immiscuït en els afers polítics locals...S'han sostingut tiranies corruptudes...i una notòria presència militar".

La derrota de Roma. El Vaticà havia compromès el seu gran poder per tal d'aconseguir la intervenció militar de les potències europees. **Durant mesos, els mitjans de comunicació de França, Espanya i Itàlia donaven ple suport a la mobilització de les organitzacions "humanitàries" vaticanistes.** Aquestes organitzacions, en efecte, aconseguien una campanya d'intoxicació informativa com mai en aquests darrers 40 anys. **La intervenció militar, encapçalada per França, hagués significat aturar l'avanç de les tropes d'En Kabila i el reforçament del règim agònic d'En Mobutu.** Benhauradament, Roma ha estat derrotada. Però no accepta la derrota i continua en guerra contra la nova situació política de l'Àfrica central. **Les seves organitzacions de propaganda i els seus agents continuen demanant i fomentant una intervenció militar la regió dels Grans Llacs.**

Encara En Kabila no havia acabat de prendre el poder a Kinshasa, i el contuberni franco-romà ja clamava al cel perquè aquest home no anunciava la convocatòria immediata d'eleccions democràtiques. En canvi, durant els 32 anys del règim d'En Mobutu, aquestes mateixes

organitzacions "humanitàries" catòliques varen callar com un mort davant els crims del dèspota.

Podeu veure que les organitzacions mallorquines també continuen mobilitzades en campanya de condemna dels nous règims i en demanda de la intervenció militar europea ("per raons purament humanitàries", diuen). Fa pocs dies, s'ha constituït nogensmenys que una "Plataforma per la Pau i els Drets Humans a la regió dels Grans Llacs Africans". Tal com informa En Miquel López Crespí, L'Estel 15.6.97, aquesta Plataforma vol "...que les institucions de les Balears...actuïn de forma immediata per a ajudar a garantir la pau, el respecte dels drets humans, la seguretat i els processos democràtics". La Plataforma romana ha aconseguit "fixar" homes de fama esquerrana, com és ara En Jaume Obrador, antic militant de Bandera Roja i de l'Organització d'Esquerra Comunista. Segons veig, la intenció dels nous fixatges és la de donar un poc de color vermell a una organització on predominen els catòlics, és a dir, els dretans (sigui com sigui, és bo saber que En Jaume Obrador és un ex-capellà. He de pensar que el "sagrament li va imprimir caràcter", que diuen). No deixa de sorprendre que uns suposats esquerrans de formació marxista s'avinguin a fer el joc a l'estratègia imperialista franco-romana. **És esperpèntic que els qui havien donat suport implícit al règim genocida ara demanin pau i drets humans. Ha estat durant els darrers cent anys de domini franco-belga-catòlic que hi hagut guerra perpètua, esclavatge, genocidi, destrucció, explotació, treball forçat...A què ve demanar la pau ara que s'ha acabat la guerra. Pel contrari, és ara que per primera vegada s'obri un clar camí d'esperança per als pobles de Centre-Àfrica.** Als menys ara tenen la forta sensació que s'han tret de sobre l'imperialisme francès i els seus titelles locals.

Les plataformes catòliques se senten fortes i segures en aquesta terra de Mallorca missionera; van a l'am-

ple. De què han de tenir por, si els diaris mallorquins accepten, sense criteri de veritat, els escrits de col·laboradors catòlics romans, escrits per on traspua l'esperit de la Inquisició i del reaccionarisme. Com a exemple que m'ha cridat l'atenció - i no per la categoria de l'autor, que és un missus - pos l'article d'En Carmelo Bonnin, "Desencís al Zaire", Balears, 3.6.97. L'atenció d'aquest escrit rau en que l'autor - un peó romà - manifesta ingenuament el discurs catòlic sobre el tema i, sense voler, destapa la cara de la Inquisició. Permeteu-me una anàlisi del text. En primer lloc, s'apunta a la demanda de N'Emma Bonino (Quina gràcia! Vegeu la casualitat: Bonnin, Bonino!) segons la qual Europa hauria d'intervenir ("intervenir", ja se sap, exèrcits, bombardejos, massacres, ocupació, tortures, crims...) al Congo contra En Kabila. Per reforçar l'urgència de la intervenció, En Bonnin no te problemes a l'hora de presentar En Kabila com un gran criminal i un dèspota. Dona per cert que En Kabila va "massacrar els refugiats rwandesos i de violar sistemàticament la població de les zones conquerides". Na Bonino i En Bonnin donen per certes unes suposades denúncies de massacres procedents de "Metges sense fronteres". Certament, sembla que alguns camps de refugiats rwandesos foren assaltats, però no per l'exèrcit d'En Kabila, sinó per grups d'habitants de Khisangani, irats contra els hutus col·laboracionistes. En aquests moments, la premsa - la de prestigi - intenta esbrinar si hi ha fosses comunes a la zona i, sobre tot, si és cert o no que hi participaren oficials tutsis. En Kabila ho nega rotundament. No tenim informació fiable i suficient sobre els assalts als camps de refugiats. Però sí sabem - gràcies a la premsa de l'"Univers Anglès" i Alemanya" - allò que pretén amagar l'estratègia franco-romana: que els grans camps de refugiats hutus eren sota control dels militars rwandesos i dels milicians hutus armats; que en tot moment, varen intentar fer ràzies que desestabilitzessin els governs de Rwanda i Burundi; que aquests

militars tenien el suport d'En Mobutu; que a indicació d'En Mobutu varen intentar massacrar, sense èxit, la població tutsi del Congo oriental; que l'ordre d'expulsió dels tutsi-bunyamalenge fou l'origen de la revolta armada contra En Mobutu; que els que havien d'executar l'expulsió eren precisament els militars rwandesos; que l'ajuda internacional al camp de refugiats era la base material sobre la qual els militars i els milicians mantien la seva estratègia de guerra.

No sé si ho saben En Bonnin i Na Bonino, però, en cap cas, no pot ésser invalidat el principi de contradicció. Segons aquest principi, és impossible que "En Kabila violés la població de les zones conquerides" i, alhora, aquesta mateixa població el rebés triomfalment com a alliberador. Per tant, els dos Bonnins, diuen falsedat. El nostre Bonnin dona per suposat allò que encara no es pot determinar: que En Kabila no té voluntat democràtica. Ve a suposar que els mitjans de comunicació han estat ingenus respecte a En Kabila. Això torna a ser una falsedat manifesta: els mitjans hispans i catalans han donat total suport a l'estratègia franco-romana; en lloc de parlar del Congo, informaven dels refugiats sense preguntar-se mai a veure que hi feien els militars rwandesos. El beat Bonnin, allà al seu escriptori, ha descobert la causa de la "manca de democràcia" al Congo: En Laurent Kabila és un ex-marxista; diu, "la qüestió és si podien esperar una altra cosa d'aquest home". El nostre minúscul inquisidor ni tan sols vol esperar el marge de cent dies per a veure cap on va el nou Congo. El nostre beatet ha descobert proves que desqualifiquen definitivament a En Kabila: "el Che Guevara...afirmava que En Kabila era femellut, bevedor i covard". No se'n adona En Bonnin - ni la beata TV3 - que està incitant als joves a ser femellers, bevedors i covards.

Una cosa és certa: que els canvis a l'Àfrica Central són en profunditat, sinó la ràbia franco-romana no vessaria com ho fa (Continuarà, si Déu vol). Ω

I N F O R M A ' T
I N F O R M A ' T
I N F O R M A ' T
I N F O R M A ' T
I N F O R M A ' T
I N F O R M A ' T

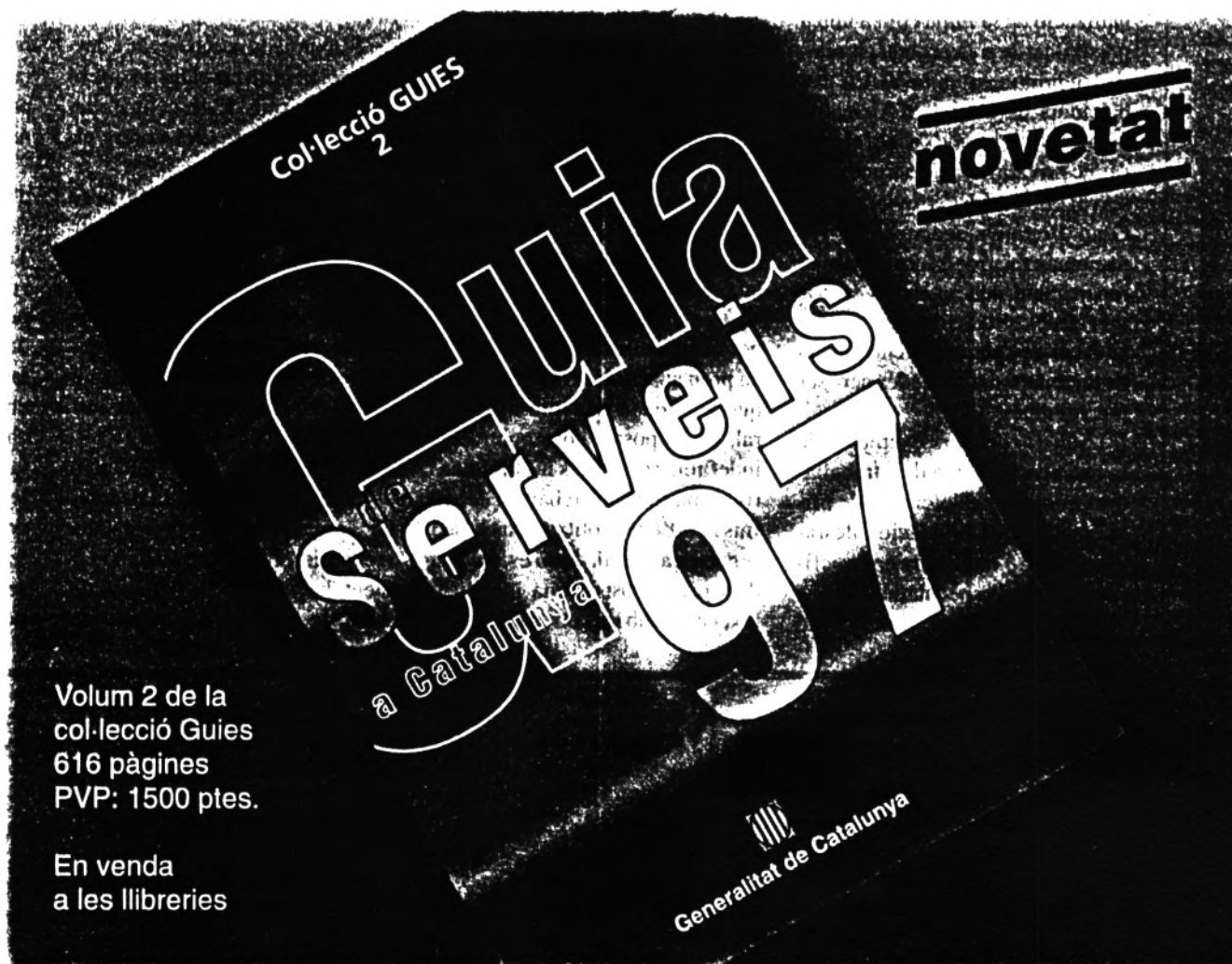
FERRETERIA MARTÍ
Carrer del Falcó, 12 Son Ferrer
FERRETERIA GRAN VIA
Gran Via, 5
El Toro • Tlf. 909 24 46 58

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Generalitat de Catalunya

Guia de Serveis a Catalunya 1997

- Serveis de la Generalitat de Catalunya
- Comarca a comarca
- Municipis de Catalunya
- Dades estadístiques
- Calendari laboral
- Calendari escolar
- Indicatis telefònics
- Fires d'àmbit català
- Empreses de serveis
- Companyies aèries
- Estacions d'autobusos
- Mapa de carreteres

Na Catalina Cunill, que viu al Moli de sa Terra, al terme de Ciutat, fa un any que regenta la Llicoreria Ideal a Palma Nova.

En John Cotton, natural d'Anglaterra, regenta des de fa un any la perruqueria The London Look a Palma Nova.

N'avelino Fernandez, natural de Madrid, fa 3 anys que regenta la botiga de Fotografia en Video (blanc i negre o color) Insula de Colortaria a Palma Nova.

La Família Sbert, de Manacor, fa 35 anys que obren el Souvenir Sbert a Palma Nova, quant tot encara era pinar. Només hi havia l'Hotel Moroco i el Platja Palma Nova.

Maastricht i la Unió Europea representen l'Europa de l'especulació

PERE FELIP I BUAES

Des de diferents països i sectors de la classe obrera s'inicia el combat per la recuperació dels drets perduts. El sindicat dels miners del carbó de Rússia, de la major mina d'Europa (a Vorkuta), exigeixen la re-nacionalització de la mina com a única possibilitat de poder cobrar els salaris i seguir traient mineral. Els treballadors de correus d'Alemania demanen també que s'acabi el procés de privatització, destructor del servei públic. Els ferroviaris de la Gran Bretanya reclamen la re-nacionalització dels ferrocarrils, el repartiment dels quals en vint-i-vuit grups privats ha causat una situació de caos amb centenars de localitats abandonades per "ser poc rendibles".

Són els primers exemples de la resistència activa dels treballadors europeus a l'ofensiva de privatització, flexibilització i desreglamentació realitzada en benefici del capital especulatiu.

Maastricht, el tractat de la Unió

Europea, és el paradigma de l'impuls a la privatització, de "l'adaptació a les necessitats de l'empresa". Això és, l'atac a les condicions de vida i de feina de la població treballadora, de l'impuls als negocis de borsa.

Durant els darrers anys, a nivell general i a l'Estat espanyol, hem vist que els nostres drets i conquestes reculen.

Quin és el resultat del desenvolupament del Pacte de Toledo contra les pensions, la congelació salarial dels treballadors públics i del nou pacte de contrareforma laboral?

Cap responsable sindical honest pot negar aquesta evidència. N'hi ha prou analitzant els decrets lleis que s'apliquen a la reforma laboral. Els suposats nous contractes indefinits són regals multitudinaris als patrons que rebaixen del 40 fins al 60% les cotitzacions a l'assegurança social. Això és, a costa dels pressuposts d'una institució aixecada amb les cotitzacions i els

salaris diferits dels treballadors.

Paral·lelament, les grans empreses segueixen anunciant acomiadaments en massa, sota l'eufemisme de pre-jubilacions i reajustament de plantilles: més de 15.000 a Telefónica, 2.100 al Banc Exterior...

S'acomiada a cop segur i després volen utilitzar el fet de que hi ha cents de mils de desocupats per aplicar noves mesures contra els qui no tenen feina.

La conclusió és aquesta: per a defensar els llocs de feina, per aturar tancaments i privatitzacions com les que afecten hores d'ara a sectors públics crucials com la sanitat i correus, cal exigir la derogació del Tractat de Maastricht, gran ordenador d'aquesta política anti-social.

S'imposa una altre conclusió: els treballadors tenim la necessitat d'organitzacions sindicals que recuperin el lloc que tradicionalment ha tengut; la defensa del valor de la força del treball, del

salari, dels serveis públics, de la negociació col·lectiva sense intromissions de suposats imperatius a causa de la financiació via pressuposts de l'Estat, o de criteris de convergència, criteris especuladors i banquers.

Maastricht i la Unió Europea representen l'Europa de l'especulació, de la sobreexplotació, de la preparació de la guerra (com a Albània) i dels conflictes ètnics.

Davant aquesta Antieuropa d'una minoria d'explotadors i traficants, cal lluitar per l'Europa dels Treballadors, l'Europa del Poble i de la Nacions Lliures, de la cooperació entre ells, l'Europa dels drets reconquistats a la feina i a la salut. L'Europa de la producció en front de l'especulació i el tancament d'empreses, l'Europa de la pau i la fraternitat en front de les guerres, les aventures militars colonials com la d'Albània, contra l'ampliació de l'OTAN, que serveix per controlar als països i pobles de l'Est. Ω

Al-Mayurqa: Musica mallorquina del Segle XXI

Al-Mayurqa: premi, per votació popular, a la millor lletra de cançó

El grup mallorquí de música tradicional *Al-Mayurqa* obtenia recentment, per votació popular, el premi Cerverf a la millor lletra de cançó. Això s'esdevenia en la nit dels Premis Literaris de Girona. Hi concursaven un total de 76 discos, els quals s'anunciaven als programes Èxit, Catacrac i Babel de Catalunya Ràdio i per l'emissora Rac 105.

El jurat era el públic de tots els Països Catalans que, amb les seves trucades, decidiren el premi. En el grup, fundat per Antoni Roig, hi són presents amb la seva veu i instruments: Aina Jaume (violí); Neus Jaume (flautes); Maria Vilches (percussió); Joan F. Escudero (llaüt, mandola); Miquel Carbonell (guitarra); Gaspar Jaume (baix); Josep Lluís Cádiz (baix, guitarra) i Bernat Cabot (violí). La cançó guardonada en el II Premi Cerverf de Lletres per a Cançons va ser "Mal l'amor és impossible" i és una història d'amor entre una adolescent i un adult que demostra que tot i les diferències d'edat, l'amor és possible. *Al-Mayurqa* es va crear el 1994 i els seus components tenen una llarga experiència en altres formacions musicals de les Illes.

El primer treball del conjunt ja mostrava clarament quines eren les dues inquietuds essencials que els motivaven: la música tradicional mallorquina i el catalanisme d'esquerres. El català el defensen utilitzant-lo en les seves cançons i reivindicant obertament el concepte de Països Catalans. Antoni Roig, fundador del grup *Al-Mayurqa*, va ser definit pel presentador de la Nit dels Bertrana, Josep Puigbó, com "un lluitador cultural des de les Illes". Roig és clar quan afirma: "La unitat dels Països Catalans no és una utopia. Potser els Països Catalans no existeixen políticament, per culpa dels polítics que tenim ara, però sí que existeixen culturalment". Antoni Roig, considera que la filosofia del

grup és la de la tradició medieval dels joglars i defineix el seu treball musical com una creació a mig camí entre la tradició i l'evolució de la cançó amb arrels mediterrànies.

Al-Mayurqa: donar a conèixer els poetes mallorquins contemporanis

Recentment *Al-Mayurqa* ha presentat el seu segon treball discogràfic titulat *De poetes i altres codolades* (el primer era *Projecte Roig*). Gravada a Ona Digital i editada per Blau, *Al-Mayurqa*, seguint com sempre han explicat la tradició dels trobadors, vol donar a conèixer poetes mallorquins contemporanis al públic il·lenc. Els quatre poetes musicats pel grup són en aquesta ocasió Vicenç Calonge, Miquel López Crespí, Tomeu Martí i Rafel Crespí. El disc té dos temes tradicionals: *Navaters i No en volem cap*. Dues versions de *La Balanguera*, una instrumental amb el violoncel com a protagonista enregistrat per Luis Miguel Correa. Igualment es recupera una cançó que Toni Roig presentà a finals dels 60 al "Festival de la Canción Mediterránea" interpretada per Els Calafats. Aquesta cançó (*Una parella*) va ser l'única que es va cantar en català i va quedar entre les deu finalistes del festival.

El nou disc té una portada feta pel pintor Joan Francesc Canyelles. Aquest projecte de renovació permanent de la nostra música tradicional conté catorze temes en la llúria, com hem explicat abans, de lluita pel nostre redreçament nacional i social.

Aquesta vegada *Al-Mayurqa* ha comptat amb l'ajut de Miquel Carbonell per a les fotografies i de J.M. Riera per a la maquetació. El so va anar a càrrec de Miquel Brunet i els arranjament pertinents de les catorze cançons que inclou el treball són d'Antoni Roig. (Redacció) Ω

Neus Jaume, Miquel López Crespí, Toni Roig, Rafel Crespí, Maria Vilches, Joan Francesc Canyelles i Vicenç Calonge.

Construïm un mercat

PER JOSEP SERRA.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

El colonialisme sempre ha destacat per l'ús de les múltiples vies de la imposició, furt, lladronici, robatori, espoliació, extorsió, pirateria, estafa, desfalç, cisa, saqueig, sotstracció, depredació, escamoteig, explotació, frau, rapinya, pillatge, bandidatge, malversació, exacció, peculat, usurpació, apropiació i moltes altres capacitats en què els colonitzadors demostren sovint un excel·lent domini, i és que l'experiència de molts de segles és molta experiència!

Joan Estruch, en una obra que cal llegir per comprendre que Maquiavel o Hobbes eren uns pobres ingenus al costat d'algun dels seus deixebles més avantatjats ("Santos i Pillos. El Opus Dei i sus paradojas"), ens recorda que «La "pillería" no es patrimonio exclusivo de monseñor Escrivá; "santa" o "secularizada", es cultivada entre los españoles como un deporte nacional. El tráfico de influencias, el fraude en las declaraciones de impuestos, la utilización de los mismos medios que el adversario con objeto de combatirle con mayor eficacia, son virtudes practicadas "discretamente" pero "descaradamente", con "santa desvergüenza", del mismo modo que se defienden con "santa intransigencia"

aquellas realidades definidas como intocables: monarquía, constitución, ejército y "sagrada unidad de la Patria"».

És aquesta "sagrada unidad de la Patria" ("Una" sempre, "Grande" en temps passats i "Libre" molt de tant en tant per als seus propis ciutadans) la que els motiva a sacralitzar qualsevol de les seves pròpies característiques ("300 millones", "Cid Campeador", "Felipe V") i a fer-ho per qualsevol de les vies abans indicades en detriment de qui sigui, quan sigui, on sigui i com sigui.

I nosaltres, pobrissons, engaltam bufetada rere bufetada i no acabam de definir qui som, d'on venim i cap a on volem anar. Els especuladors (dedicarem un altre article a la clàssica vinculació entre els banquers d'avui en dia i l'aristocràcia espanyola -fonamentalment castellanoandalusa- de l'Antic Règim) també ens han pres la mida...i és que la seva unió fa la seva força!

No hi ha res a fer? I tant que sí! Per començar, cal tenir en compte que en la dependència colonial (que no hem d'oblidar que nosaltres encara patim) no només hi ha colonitzadors (aquest hi seran sempre) sinó que també s'han de contemplar els colonitzats i els seus posicionaments:

assimilats, submissos, revoltats, etc. Ara com ara sembla prou clar que al nostre poble predominen els assimilats i els submissos, però aquesta etapa pot canviar radicalment en funció d'elements externs o interns imprevisibles.

Ara bé, si consideram que la base "ideològica" que fonamenta l'estat espanyol actualment és especialment d'orientació econòmica (el cobrament d'impostos és la manera més "neta" de robatori quan la confiscació de les matèries primeres és poc rendable), arribam a la conclusió que al nostre comportament lingüístic, cultural, polític... hi hem d'afegir molt especialment una línia econòmica de tipus pràctic. D'una banda hem d'opar tant com sigui possible pel consum de productes autòctons: sense caure en el xovinisme francès o el patriotisme espanyol podem moltes vegades comprar productes de qualitat similar amb un preu similar a establiments que destinaran una part molt important dels beneficis a inversions que es faran aquí mateix, on també invertiran bona part dels beneficis generats pel frau fiscal, única possibilitat que tenen molts de petits comerços i mitjanes empreses -predominants a l'àrea econòmica catalana- de sobreviure a unes càrregues

impositives desproporcionades en relació als serveis i a les inversions que s'obtenen a canvi, i és que ja sabem que el govern espanyol se'n recorda permanentment de nosaltres a l'hora de recaptar però que li falla la memòria i la voluntat quan es tracta de retornar el que ens correspon...perquè és nostre i perquè la situació generada pel desequilibri existent entre els recursos econòmics de gestió pública disponibles i els que són realment necessaris ens aboca a un carreró sense sortida. La manca de llavor d'avui pot esser la fam de demà, tot i que no seria la primera vegada que la patiríem.

Encara més, les particularitats econòmiques poden fer costat a les particularitats lingüístiques en el procés de construcció nacional, especialment quan tenim moltes oportunitats d'ajudar aquell "mercat" que ens ofereix els productes etiquetats en la nostra pròpia llengua (vins, embotits i patés, formatges, etc) i que també ens atén en aquesta mateixa llengua. Els productors i els venedors han de saber que l'ús del català els reportarà beneficis addicionals, ja que si bé la capacitat i la voluntat de l'atenció en espanyol no es posa en dubte a cap comerç i empresa d'aquesta illa no podem dir precisament el mateix en el cas del català, una llengua que a Palma especialment reula en el seu ús públic a un ritme vertiginós. Els bons botiguers sabran el que volen per a la seva botiga: jo ja sé el que esper del servei comercial. Som una llengua? Siguem també un mercat! Ω

En Sebastià Arrom, natural d'Alaró, fa 23 anys que va obrir la Peleteria Sam a Palma Nova.

N'Andriu Statler, regenta des de fa 8 anys el Super Compàs a Palma Nova. El pare de N'Andriu és grec i la mare és alemanya. El seu germà Peter és l'amo del Restaurant Compàs, just al costat del super.

La necessària utilitat de la independència

Habitualment, la gran majoria de polítics catalans dels dos darrers segles han mantingut, envers el propi país, unes actituds i unes posicions força ambigües que els ha menat a un seguit constant d'hipocresies, claudicacions, errors i febleses oportunistes, amb la qual cosa han contribuït a instal·lar entre el poble -i per si no bastava l'agressió secular de França i de Castella- un clima d'indefensió nacional o, fins i tot, l'adopció d'una filiació castellano-espanyola (en aquests sentit, Lluís V. Aracil ha manifestat, amb la lucidesa que el caracteritza, que "és veritat que som la cultura minoritzada més important d'Europa, però també ho és que som els més ridículs").

D'aquesta mena de polítics en podem trobar en gairebé tots els partits, sobretot en els d'obediència o afinitat espanyola, és clar. Es prou conegut el cas patològic de n'Aleix Vidal-Quadras, però són igualment nefands per a la reconstrucció nacional (catalana) personatges com Raimon Obiols, Pasqual Maragall, Narcís Serra, Ernest Lluch, Jordi Solé Tura, Josep Borrell, Josep M. Trias de Bes o Jordi Fernandez Díaz, per esmen-

tar-ne alguns dels més identificats. Deu ser per açò que algú va dir, ben encertadament, que "la política és una cosa massa important per abandonar-la en mans dels polítics".

Malgrat tot, hi ha -afortunadament- persones públiques força vàlides (intel·lectuals, escriptors, ensenyants, artistes...) realment compromeses i veritablement preocupades pel futur d'aquesta "pobre, bruta, trista, dissortada pàtria", que deia el poeta. Citem-ne alguns: Lluís Mª Xirinacs, Jordi Llimona, Joan Triadú, Avel·l-Gener "Tisner", Eliseu Climent; a més d'altres ja desapareguts i força significatius, com Josep Mª Batista i Roca, Joan Ballester ("Entre tots ho farem tot"), Manuel de Pedrolo, Joan Oliver "Pere Quart". Tots ells insubornables i d'esperit lluitador. Normalment gent del Principat, car no debades és la regió catalana que, en paraules de Jordi Carbonell "ha de ser la punta de llança cap a la constitució política sobirana dels Països Catalans com a estat, estructurat d'acord amb la voluntat de cada un dels països".

El ple exercici del dret d'au-

totodeterminació, negat antidemocràticament per l'Estat espanyol, exigeix una política catalana que tengui com a objectiu uns Països Catalans lliures, sobirans i, per tant, autènticament solidaris (la solidaritat autèntica només es pot exercir des de posicions independents i lliurement establertes, i no des de la submissió política i el robatori camuflat). L'entestament en cercar un "encaix dins Espanya" (a l'estil pujolià o convergent) és ben absurd i perfectament inútil. El que cal és exigir la independència (recordem que un dret no es pot pidolar, cal prendre'l, exercir-lo). Pretendre la integració en un estat que històricament ha volgut anorrear tostemps la nostra identitat lingüístico-cultural i nacional és més aviat suïcida.

Fóra indispensable, doncs, disposar d'un moviment independentista fort, amb una cúpula o uns quadres dirigents eficaços, dialogants i convincents (caldrà desterrar, d'una vegada per sempre, les "capelletes" aixorques i les petulants ambicions personals, massa freqüents i que tant de mal ens fan). Això ens permetria obtenir els reconeixements de drets interna-

cionals i ésser presents a Europa com el que som, com a catalans, sense intermediaris obstruccionalistes i vampiritzadors. Aleshores, i només aleshores, estaríem en condicions d'ésser veïns perfectes (com els portuguesos) i de servir les relacions de solidaritat i cooperació necessàries. Ara bé, cal insistir-hi, en un nivell d'absoluta igualtat, que no vol dir d'absoluta uniformitat. No som millors que cap altra nació del món, però tampoc inferiors. Aquesta és la utilitat, i la necessitat, de l'independentisme. Andreu Salom i Mir Ω

En Guillem Rosselló i na Caterina Llanares, atenen als clients de SA NOSTRA al Capdellà. En Guillem Rosselló n'és el delegat des de que se va obrir aquesta oficina ara fa 28 anys.

Na Catalina Joan, de sa Casablanca, fa 18 anys que és l'administrativa del Dispensari Mèdic Municipal de Capdellà. Aquest dispensari és atès per un metge i un practicant i té 750 cartilles.

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (IV)

"La llengua i la Història són els botins més apreciats a l'hora de sotmetre un poble" (Àngel Guimerà, 1847-1924)

PER RICARD COLOM

En Martin Ruiz, natural des Capdellà, és l'amo jove del Bar del Pollesportiu des Capdellà des de fa 4 anys. Un poliesportiu sense cap equip per manca d'organització i per unes instal·lacions més que deficientes.

En Baltasar Alomar regenta des de fa 19 anys la botiga de queviures Ses Coxeries a Puigpunyent.

El matrimoni Campos-Colom, regenta des de fa 10 anys el Bar Rambo a Magaluf.

En Tolo Cladera, natural de Calvià, fa 4 mesos que ha obert la Botiga Dakota a Magaluf. Una botiga ben especial per a gent molt especial.

Representació costumista dels volts de l'any mil a un convent. La simbologia del cap de cervol té arrels celtes en la lluita de l'home contra el mal

ÈPOCA DELS PRIMERS COMTES-REIS (EDAT MITJANA): 1151-1213

1123: Concili de Letran: declara que la croada també va contra els musulmans hispànics.

1131: En l'Assemblea de Pau i Treva a Barcelona, el sector eclesiàstic adquireix el domini directe dels propis bens, sense cap dependència del poder civil.

1131: Perelada passa del comte d'Ampúries al de Barcelona.

1131-1162: Ramon Berenguer IV comte de Barcelona, Tarragona, Girona, Osona, Manresa, Besalú (+ Vallespir, Fenollada i Paraper-tusès), Cerdanya (+ Conflent i Berguedà), Perelada, Carcassona i Rasès.

1132: Campanar de Girona.

1134: Els almoràvits de la Xàrquia (=Al-Andalus oriental) derroten el Bataller a Fraga. Mor el rei d'Aragó el Bataller.

1134-1137: El germà del Bataller, bisbe de Roda-Barbastre, és elegit rei d'Aragó: Ramir II el Monjo.

12-1134: Alfons VII de Castella fillastre del Bataller, pretén el tron d'Aragó, ocupa Saragossa i la vall de l'Ebre. Ramir es refugia a Ribagorça. El comte de Barcelona envia el bisbe Oleguer per a limitar l'ocupació castellana. Ramir pacta amb Nafarroa.

5.1134: Nafarroa trauix Ramir i reconeix l'ocupació castellana.

1135: Alfons VII es corona emperador de Lleó, la megalomania ja rutllava.

9 i 10.1135: La noblesa aragonesa, descontenta, vol destronar Ramir el qual es refugia a Besalú i fa amistat amb el comte català.

12.1135: Ramir es casa amb Agnès de Potiers, futura mare de Peronella. Roma s'indigna i reivindica els drets de les ordres militars sobre Aragó.

24.8.1136: Ramir accepta ser vassall de Castella a canvi de recobrar Saragossa com a feu.

10.1136: Rectificació de l'acord: Saragossa per a Ramir, però Calataiut, Sòria i Alagó per a Alfons: Peronella seria educada a Castella per a casar-la amb el príncep Sanç.

1137: El rei francès pretén anexionar-se part d'Occitània.

13.11.1137: Pressionat per la noblesa, recelosa dels castellans, Ramir lliura sa filla d'un any al comte de Barcelona (de més de 20).

13.11.1137: Ramon Berenguer IV, nomenat co-rei d'Aragó. Retornatge a Alfons VII pel feu de Saragossa.

1137: Ramir es retira (mor el 1157).

1138: Alfons es casa amb la germana de Ramon Berenguer IV.

2.1140: Aragó recupera Tarassona, Calataiut i Daroca.

16.9.1140: Acord amb Roma, que reconeix Ramon Berenguer com a rei d'Aragó.

1143: Roda de Ribagorça abandona el bisbe de Barbastre i s'uneix al de Lleida.

1144: Revolta d'Al-Andalus contra la brutal intolerància almoràvit.

1144-1166: Ramon Berenguer III de Provença, menor d'edat, és tutelat per Ramon Berenguer IV de Barcelona (II de Provença).

1145: Els berbers almohades envaeixen Al-Andalus.

1146: Expedició catalana amb els genovesos a les Balears.

1146.1163: Bernat de Tort, arquebisbe de Tarragona. Fixa els límits de l'Arquebisbat segons la vella Tarraconensis romana el 1154.

1146: Els almohades dissolen l'escola jueva de Lucena i els jueus marxen a Barcelona i altres llocs.

1146-1224: Imperi almohade unitari a Al Andalus.

1147: Descomposició de l'imperi almoràvit. Tamarit de Llitera s'incorpora a Catalunya. Ermengol VI acompanya Alfons VII de Castella contra Almeria. La marina catalana pren Almeria temporalment.

21.8.1147: El guerrer penyescolà Ibn Mardanis és nomenat rei de València ("rei Llop") com a símbol de la resistència antialmohade d'Al-Andalus. Es declara tributari de Castella, Catalunya, Pisa i Gènova.

1147.1148: Urgellesos conquereixen Albesa, Alfarràs, Andani, la Portella (Noguera), Almenar, Soses, Aitona, Escart, Massalcoreig i Vilanova (Segrià). Conquesta d'Almacells, la Saida, Raimat, Montagut, Alpicat, Corbins i Gardenay (Segrià) i la serra de la Cerdera.

1148: Segona Creuada a Terra Santa.

1148: Conquesta del Castell d'Ascó.

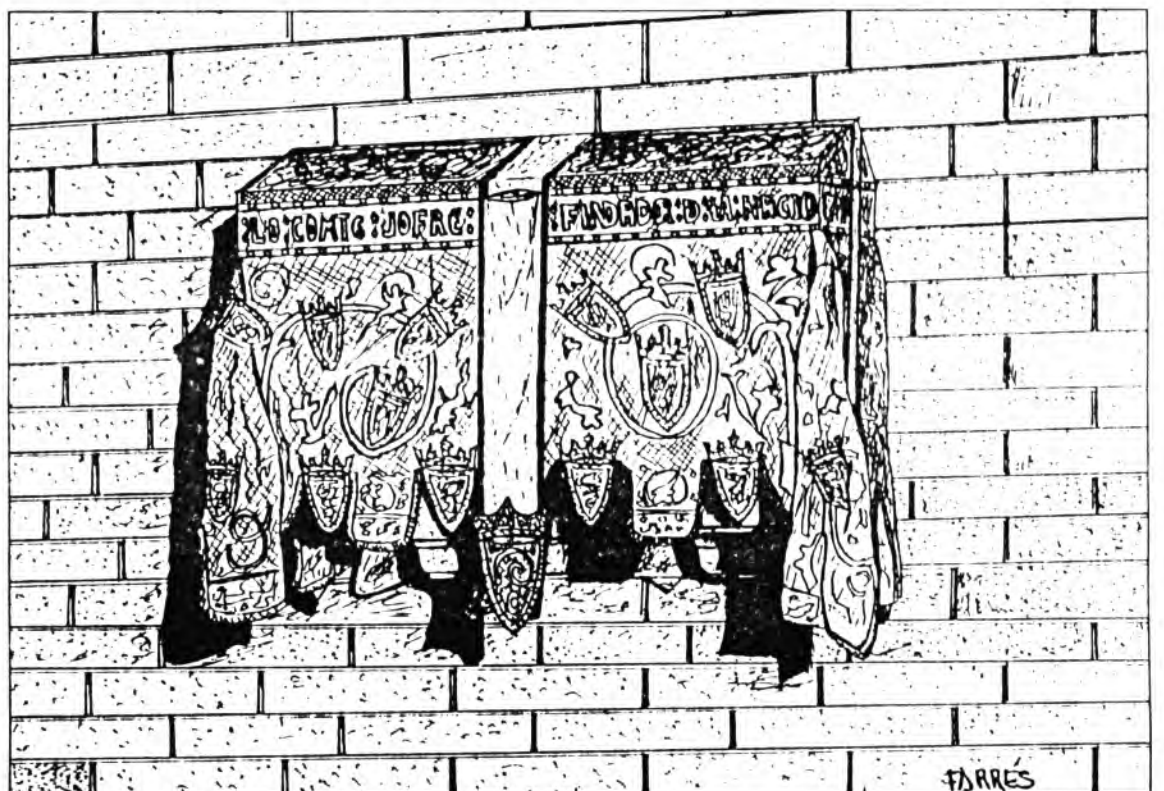
31.9.1148: Una munió d'estols de tot arreu, amb 260 vaixells catalans conquereixen Tortosa. Hi resten molts de moriscos, i colons no sols catalans i occitans sinó també italians i anglesos.

1149: Primer bisbe de Lleida catalana: Guillem Pere. Conquesta de Mequinensa.

1149.1151: Conquesta d'Alfés, Aspa, Maials i Torres de Segre (Segrià), Torregrossa, Juneda, Les Borges Blanques, Castell d'Assens, el Cogul, l'Albagés, Cervià, El Vilosell, Juncosa i Vinaixa (Les Garrigues).

24.10.1149: Fraga i Lleida conquerides per Catalunya.

1150: Carta de població a Montblanc (Conca de Barberà). Segell de Ramon

El sarcòfag provisorí de Gulfré a Ripoll, ofrenat per la "Unió Catalanista" el 1893, malmès el 1936, més o menys copiat acabada la guerra civil, i com s'ha mantingut fins aquests moments.

CARTES AL DIRECTOR

Des de Cadis ens envien aquesta carta, enviada i no publicada a al diari "El Mundo", que traduïm per els nostres lectors.

Aprendre el català és una demostració d'intel·ligència

Senyor director:

Somandalús, encara que he viscut molts d'anys a Catalunya. M'agradaria donar la meua visió de la política lingüística de la Generalitat, que difereix prou de la tradicional i obsessiva crítica anticatalana que un dia si i l'altra també llancen els mitjans de comunicació ultra espanyolistes, a la vegada que comenten alguns articles apareguts a "El Mundo".

Consider que aprendre un idioma és, a més d'una demostració d'intel·ligència (el saber no ocupa lloc i el no saber embarassa), una possibilitat d'enriquiment personal. No me sab gens de greu d'haver après aquest ric idioma, encara que ara, a Andalusia no l'utilitzi. Al revés, m'en sent molt orgullós. Tant de bo que en sabés molts més. Sincerament, no puc comprendre la postura d'alguns andalusos a Catalunya (afortunadament cada dia n'hi ha menys) de negar-se a aprendre el català "perquè són espanyols". Aquesta, a més de ser una actitud extremista, és un signe de pobresa cultural. Convendria recordar que el castellà és l'idioma de Castella

(no el d'Andalusia), imposat historicament per la força a Catalunya.

El senyor Antonio Burgos s'escandalitza per que "tienen que aprender catalan los que hablan espanol", com si això fos una desgràcia! Realment, això que diu aquest senyor és vergonyós. Una persona que escriu amb freqüència a un diari sap que l'està llegint molta gent, hauria de ser més responsable i estar més alerta en el que escriu. Per altra banda, i referint-se a la "Feria de Abril" de Catalunya, posa com a exemple de convivència amb els emigrants caribenys a Londres, que celebren el Carnaval de l'estiu a Nottingham Gate. No coneix aquest cas, però supòs que els emigrants caribenys no se negaran a aprendre l'anglès "perquè ells no són anglesos", cosa que fan alguns andalusos a Catalunya. Un requisit essencial per a una convivència perfecta és el respecte al poble que t'ha acollit i a on estàs fent feina; allà donde fueres haz lo que vieres", diu el refrany.

Tenc l'impressió que el que vol n'Antonio Burgos és la formació d'uns gettos andalusos a Catalun-

ya, on els seus paisans estiguin aïllats de tota influència cultural, i no tinguin necessitat de relacionar-se amb els catalans ni aprendre el seu idioma. Ja sabem a on pot conduir aquesta política. Tenim exemples tràgics a l'ex-Iugoslàvia, a l'ex-URSS o a Irlanda del Nord.

Ja per acabar, i sense voler ser massa repetitiu, m'agradaria transcriure unes paraules de la Editorial de la secció andalus del seu periòdic, del dia 29 d'Abril: "la realidad es la creciente inquietud de los emigrantes en Catalunya ante una política que implica un deliberado desigmo de absorción de lo distinto y, en consecuencia, amenaza a las legítimas señas de identidad de esa población...". No ho comprenc; confés que mai vaig sentir amenaçades les meves senyes d'identitat per haver après el català. Al contrari, me vaig poder relacionar amb molts de catalans que agraïen l'esforç que feia per integrar-me i respectar la seva cultura. I una cosa més: vaig poder apreciar millor a un país acollidor i amable amb el visitant. **Angel Garcia**. San Fernando (Cadis) Ω

Carta oberta a Guillem Galdés de sa Pobla

Hola Guillermin! Que vas bé de gomes? I el teu negoci com te va? Segons he sentit contar a les tertúlies dels cafés - tanmateix jo no vull afirmar res, perquè no ho vaig veure - però diuen que quan eres a Cuba amb el teu negoci, vares haver de fugir a l'atropellada, que si no t'haurien aparrussat fort i ben fort. Si això és veritat; no estàs empegueït de caure en la tentació d'abusar tantes vegades del teu germà proïsme, i no donar-te'n vergonya del xerratorum que de tu fa la gent poble- ra?

Ai Déu meu! Que ho és de mal de fer veure el gep dels altres i no veure el teu. Ja fa molt de temps que tu en feres

befa i burla del meu gep. Ten recordes, Guillermin, d'aquells insults que me feres en aquella carta repugnant, amagat darrera sa roca i signada amb les sigles de Don J.M. Comes? Te vull recordar que tot allò que se fa d'amagat, més prest o més tard surt a destapat. A la llarga tot s'arriba a saber, Guillermin. Et valgui l'experiència per aquesta malifeta. I ja per acabar, vet aquí aquesta glosa:

Si trobes que som pesat,
més ho vares esser tu.
Tens cara de no ningú
i també el cor molt duu,
m'insultares d'amagat.

Guillem Crespi i Pons sa Pobla Ω

41ena carta personal

AVUI a l'AVUI

Avui ha volgut comprovar personalment el grau de democràcia que hi ha.

He recorregut més de 30 establiments amb el propòsit de comprar aigua, llet, vi, uns ganivets, culleres i potser un poc de formatge. El resultat?

El resultat és que quan om fa una malifeta, la multa és elevada... Però a ells, qui els multa?

Van venir de fora i van prohibir comprar vi, i avui no he pogut comprar vi. Van venir de fora i van prohibir comprar llet, i avui no he pogut comprar llet. Van venir de fora i van prohibir comprar ganivets i culleres. Van venir de fora i van prohibir comprar formatge. Van venir de fora i van prohibir que jo opinés. No ho van aconseguir els de fora, van venir els de casa i sense

dir res m'han fet callar.

I per tot això jo proteste, i per protestar, venen grans quantitats de gent de fora de tots els colors... i em diuen que soc un feixista, que jo soc un nazi, que jo soc un intolerant, que jo soc un racista... a més d'aguantar la meua esclavitud, he d'aguantar els insults i les vexacions de tota aquesta gent que ha vingut de fora. I els polítics tenen la barra de dir que estam en democràcia.

Proposo que tots aquells que diguin aquesta gran mentida paguin una bona multa. I que els nostres polítics que estan asseguts a les seues poltrones, però no defensen la nostra terra, sien declarats enemics públics.

Com teniu tant poca vergonya que, un ciutadà de València us hagi de fer avui una protesta d'aquesta naturalesa. Potser també em voldreu titllar d'extremista i mentider? **Josep Casalta i Casesnoves**. Vila Real-Castelló. Ω

Tallers RIGO

ELECTRÓNICA INDUSTRIAL

REPARACIÓ DE COMPRESSORS FRED,
BOBINATS DE MOTORS ELÈCTRICS,
BOMBES SUBMERGIDES,
GRUPS DE PRESSIÓ,
FEINES DE TORN I RIBOTEJAR

Camí dels Reis, s/n Passetge Particular
Tlf. 76 01 50 (3 línies) - Fax 76 02 28 - 07009 SON CASTELLÓ
Tlf. 31 04 63 - Fax 31 31 07 - Polígon can Bufill - EIVISSA (Illes Balears)

OPTICA SANTA PONSÀ

M.ª Isabel Rayó Company

DIPLOMADA EN OPTICA I OPTOMETRIA
COLEGIADA 8.921

Avinguda Puig Major, bloc 11, n.º 8 Tel. / Fax. 69 23 35
07180 - SANTA PONSÀ (BALEARES)

**HAUS & GRUND S.L.
IMMOBILIÀRIA**

IBERPOINT

Port Adriano - El Toro - Plaza Mediodia - Mallorca
Tel. 23 23 43 - Fax 23 23 43 - Tel. 908 - 53 81 47

**Restaurant
Café Carbone**

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

**Automòbils
PLA DE NA TESA**

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

**TALLER
M. RIERA, s.l.**

REPARACIONS D'AUTOMÒBILS
MECÀNICA, XAPA
I PINTURA AL FORN

Carrer Girfalc, 3
Tlf. 23 03 15 - Fax 23 02 06 SON FERRER

G l o s e s

La gran troada d'Inca

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Primer de juny, se va fer festa molt fenomenal, a Inca es ritual es desenvolupà molt bé. Allà hi comparegué, gent de sa nostra Mallorca, brauetjar-ho no importa, per s'importància que té. Vestuaris diferents, cada grup els portaria segons lo que ballaria diuen colors ben lluent. Sa veien las majors gents amb un sentit juvenil, ensenyant lo seu estil, amb esperit de valents. Sa festa que es celebrà, a Inca primer de juny, de gent quedà a caramull molt de temps s'en parlarà. Fou la senyora Munar, sa gran patrocinadora, se mereix una corona, perquè la se va guanyar. Sa nova societat la gaudeix la gent major, ha cobrat l'il·lusió, diferent del temps passat. Ara se sent recolzat,

cobra duros cada mes, això ha dat interès per viure mes desfogat. Els polítics impulsors, a tots mos van ajudant, uns bons locals aixecant, amb totes ses condicions. Servits de calefaccions, i finestrals molt oberts en s'estiu tots ells lliberts per entrar-hi les frescors. Inca molt pot bravejar de tenir tan bon local, és obra molt magistral és ben digne d'alabar. Allà s'hi varen gastar un bon grapat de milions, per fer hi ses grans funcions amb això se va pensar. Els polítics volen dar, vida a sa gent major, aquest es el gran factor, perquè no puguin penar. Los volen reanimar, el temps que els queda de vida, que gaudeixin d'alegria, fins que la mort los vendrà. Que pensi la gent major, que avui ja té setanta anys,

quan segava carrerany, amb manegots i fauçó regalimant sa suor baix des capell en s'estiu, feien vida de captiu, menjant un trist roegó. Ara sa societat va obrant molt diferent estima la "Major Gent", cobrint sa necessitat. Molts de centres ha creat, per sa seva assistència, amb això ha fet sentència amb sentit d'humanitat. Jo que ja tenc vuitanta anys i record es temps passat, pes pa vaig esser llogat, passava moments estranys.

Jo duia call per ses mans, de ses pedres que aplegava a n'és cinc anys me llogava tractat com trists animals. Els pobres en aquell temps, tots erem carn de canó, el senyor i el rector, eren ells omnipotents. Ells manaven a ses gents, així com los convenia, a les sis missa hi havia, eren sagrats manaments. Oh! digna societat, alliberant es sofrir, per poder arribar aquí, molts de noltros hem lluitat. El càncer del temps passat, de veritat existeix,

de tot arma se serveix, amb punt de mira apuntat. Una direcció hi ha, a dins Mallorca es pot dir, valent partit mallorquí, que dirigeix na Munar. El seu esforç posarà, en bé de la nostra Illa, si algun moment perilla, sa vida s'hi jugarà. Tenim s'obligació, conservar el benestar, però en anar a votar, posau molta precaució, hem de fer reflexió que mos pugui convenir, votar partit mallorquí, i serà sa salvació. Ω

Marina de Lluçmajor

Escandell

La costa de Lluçmajor, que confronta amb la Badia més garrida es cada dia i té més protecció. Des del Torrent dels jueus té bona platja cuidada, de turistes en s'estiu n'està sempre abarrotada. Llavors trobam es Club Nautic de calada apropiada, els velers creuant l'Atlàntic arriben a l'Illa Daurada. Continuant per la costa

son Verí i son Verí Nou, arreglat, te bona mostra, és tranquil sense renou. Al seu costat, Cala Blava, amb xalets diferenciats, aquest lloc aparentava jardins especialitzats. Llavors trobam Bellavista que té el nom apropiat, lloc que alegra la vista, domina mar i ciutat. El Terme de Lluçmajor te paisatges d'hermosura, el governa un regidor, que dona protecció, educació i cultura. Ω

Mobles Royal Nova

Terrassa, jardí i pati

Venen les primeres marques en mobiliari per a l'exterior. Visiti'ns i compari preus.

Servim a domicili gratis.

Avinguda de la Platja, 32-34 - Tlf. 680424 PALMA NOVA

BAR - RESTAURANT

ESPECIALITAT EN

Andrea

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Cams i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

SERVEIS TÈCNICS

Avda. Jaime I, 117. Local 14 - 07180 Santa Ponsa, Calvià
Tel. (971) 69 55 33 - Fax. (971) 69 55 33

GAS • PISCINES • CALEFACCIÓ •
LLANTERNERIA • ELECTRICITAT •
ELECTRODOMÈSTICS •
MOBLES DE CUINA I BANY •
VENTA DE MATERIALS •
PICAPEDRERS

TENNIS

SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Clr. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS

CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

RENAULT

MOTORMAVI, S.L.

EXPOSICIÓ I VENDA:
Avinguda del Rei En Jaume, 107
Tlf. i fax 69 42 60

TALLER:
Gran Via Rei En Sanç, 7
Tlf. 69 16 27
Santa Ponça (CALVIÀ)

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO

ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Todos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00

07008 - Palma de Mallorca

* Tramitació alta línees regulars
* Telefonía mòbil
* Telefonía domèstica • Centraletes
* Contestadors automàtics
* Telefax • Accessoris

C/. Metge Josep Darder, 3
07008 Palma de Mallorca
Tel.: (971) 27 91 91
Fax: (971) 27 91 21

* MovilLine
* Movistar
* MOTOROLA
* NOKIA
* NEC
* ERICSSON
* INTERNET

Avda. Jaime I, 117
07180 Santa Ponsa - CALVIÀ
Tel.: (971) 69 72 69
Fax: (971) 69 72 73

Tel. Mòvil: 909 - 27 91 91 • E-mail: telmovil@mallorcanet.com

Machango

JAUME SIMONET I BORRÀS

El nostre país és ple de dites i refranys que, d'una manera o d'altra, mostren la nostra forma de pensar i d'ésser. Tots recordam haver sentit a dir, sobretot les dones i fent una bona rialla, que al primer home que quedi embarrassat li donaran Cabrera. Encara que més d'un home ho hagi intentat, Cabrera pertany encara, per usurpació, a l'Exèrcit espanyol d'ocupació.

Fa un grapat de setmanes, un dels millors periodistes de Mallorca, ens recordava que, la persona que administra els interessos d'aquesta colònia i que a la vegada fa la feina de "governador" pel fet de governar amb el vist-i-plau dels de Madrid, es creu que és el nostre president, la qual cosa no es certa. Si ho fos tendria el poder de decidir en be del poble que ell diu representar, enlloc d'anar pel Nord d'Àfrica a demanar almoïna.

Perquè, ja me direu que putes ha de fer el Senyor Mates devers les Canàries. Sembla més lògic que enlloc d'anar a convèncer als guanxes de que el nostre país paga molts de doblers a Espanya i ens en tornen molts pocs, intentas convencer als mallorquins que pagam molts d'imposts i de que si els nostres impostos es quedassin aquí, tots viuríem molt millor. Que hi perdem dos-cents tretze mil milions anuals pel fet de ser espanyols. Però, és clar, això no ho pot dir, perquè si ho fes, des d'Espanya, li fotrien una bona estirada d'orelles, vull dir que el baratarien per un altre, que en això de baratar presidents autonòmics, l'home dels mostatxos ja hi té pràctica.

Tot això ve a conte, perquè un matí del passat mes de juny, em trobava al Polígon de son Castelló, mentre berenava llegint el diari, me queia la cara de vergonya pel que li havia succeït al nostre president quan va anar a la colònia que té Espanya a l'Atlàntic, a explicar als canaris el problema que hi ha a la colònia que Espanya té a la Mediterrània, tot i creient que allà l'entendrien. Dues taules mes enllà hi berenaven dos forasters encara que un d'ells, per l'accent, potser que fos mallorquí. Comentaven el fet del viatge "presidencial". Joder, que

polvo le han pegado a vuestro presidente", li deia el que pareixia més foraster a l'altre. "Le han dicho que és un Machango, joder que polvo". La mitja hora que vaig estar escoltant aquesta conversa fou ben profitosa. Els dos homes arribaren a la conclusió que si aquí fossim un país normal, un país no dependent, ningú diria que tenim un president "machango" i que és una llàstima de no tenir un president com en Pujol que és el que talla el bacallà allà on va.

Malgrat les bones intencions del senyor Mates que vol fer entendre als espanyols que el nostre país necessita un concert econòmic, degut a l'espòli fiscal que patim, és molt difícil que els espanyols ho entenguin, per por de perdre la mamella o perquè ja els va bé allò de que paguem i callem.

Tornant al principi, a mi, això de "que polvo le han pegado a vuestro presidente" me va coure, i m'ha fet cavillar un parell de dies, encara que els senyor Mates digues que les reunions amb els canaris havien estat profitoses, jo vull esperar els nou mesos reglamentaris per veure si d'aquel "polvo" al qual se referia el foraster, si de les relacions que va tenir el nostre president amb els guanxes han estat profitoses, amb el canvi de lluna del mes de febrer ho notarem i si és així el cap de la nostra tribu s'haurà guanyat Cabrera.

Ja tenia aquest article mig escrit, quan devers el Passeig Marítim me vaig amb en Leon, un canari que fa un grapat d'anys viu i treballa a Mallorca, i és clar, comentarem aquest fet. La seva contesta fou clara i precisa: - Si qualche dia, un afiliat del PP balear diu que les rodes dels camions són quadrades, el senyor Mates el farà conseller de transports. No veus que a un inculte que l'altre dia va dir que els castellers i les quadribarrades no li agradaven perquè son símbols estranys l'han fet conseller de cultura? Al meu país (Canàries) si a algú del govern se li ocorregues dir una cosa d'aquestes, has d'estar ben segur que també li dirien Machango.

Vaig pensar que el meu amic canari, no és gens, "cap de fava". Ω

El sexe del profeta

L'obra de Víctor Gayà "El sexe del profeta", sobre la vida, obra i miracles d'en Jaume Santandreu, una obra que us recoman perquè a més de didàctica i moralitzadora també és inusualment entretinguda, és el fonament insubstituïble d'aquest article.

En Jaume Santandreu és militant d'ERC, com ell mateix deixa ben clar, però no és precisament aquesta la justificació de les paraules que llegiu, i és que jo també som un dels milers de fugitius de l'arada que habitam aquestes illes: però el "progrés" (els canvis sempre suposen diferències però no necessàriament millores) implacable i els primers turistes varen alterar el meu destí.

A l'escola ens sotmeteren a la primera separació per sexe de la nostra vida... i això que només teníem sis anys! Als deu anys el mestre troba que tenc bon cap i que he de seguir amb els estudis... a l'illa d'Eivissa (a Formentera no hi havia la possibilitat de fer-ho). És el camí de fugida de l'arada i les ovelles. Cap a Eivissa falta gent. El destí, òbviament, el Seminari, convertit des de feia poc en escola privada que oferia internat i on anàvem a parar els pagesos de la perifèria en una època en què no hi havia possibilitats d'anar i tornar diàriament a casa amb la facilitat que avui es gasta. Allà vaig compartir gràcies i desgràcies amb persones tan diferents com en Bernat Joan (actual president d'ERC-Illes i en Pepe Juan, un bon home que s'ha vist privat de tractar com cal el seu hort a partir del moment que en Jaume Matas l'anomenà Conseller en un intent extrem de salvar-lo per a la política -els interessos- del PP, després que na Pilar Costa (candidata per la coalició de partits progressistes) se'l barrinàs en tres setmanes en la campanya per al senat a Eivissa durant les darreres eleccions espanyoles.

Després tira cap a Barcelona a estudiar Filologia, que havia d'esser hispànica però que fou catalana a partir del moment que em vaig haver d'enfrontar amb una llengua aparentment desconeguda a una de les assignatures de primer curs, una llengua que tot d'una vaig relacionar amb el

"pagès" que sempre m'havien dit que parlava. El canvi d'horitzó mental fou radical, com el ca que mata una ovella per primera vegada i descobreix que la seva naturalesa és caçador i no pas d'adulador, descontent. El centre mental passà així de Madrid a Barcelona, fent bones les paraules de Josep M. Llompart segons les quals qui nega la capitalitat de Barcelona el que fa realment és propugnar el manteniment de la capitalitat de Madrid, cor de l'imperi i baluart del nacionalisme espanyolista, tot i que em pareix molt bé que sigui la capital dels espanyols si ells així ho volen, com també em sembla fantàstic que mantinguin una monarquia si així els ve de gust. Llavors encara havien de venir molts de quilòmetres davant els "grisos" ("fuerzas antidisturbios") i l'inici ja ininterromput de la tasca d'apostolat al servei del meu poble, del nostre poble, del vostre poble.

Aquí és on jo som un de tants que comparteix frustracions i esperances amb en Jaume Santandreu, ja que els apòstols de la independència, de la llibertat, feim feina des de diferents camps, moltes vegades sense cap tipus de coordinació (que massa sovint és una trapa més que una ajuda) i sempre amb la sensació que tots som necessaris en el nostre propi àmbit d'actuació perquè no s'apagui el llum de l'esperança. Necessaris ara, per ser prescindibles en un futur.

M'agrada recordar aquell personatge d'una obra de Manuel de Pedrolo que encara no s'ha allunyat prou de la condició humana com per reconèixer-se "un xicot senzill, amb prou capacitat d'indignació per sulfurar-se quan veu que algú abusa d'algú altre. No importen els motius ni la finalitat, perquè res no justifica l'abús".

Llegiu "El sexe del Profeta", una obra més apta per a reflexionar que el "Llibre d'Amic i Amat" de Ramon Llull, una obra amable en la seva duresa, un discurs molt indicat per a hipòcrites, "escaladors" i intolerants.

Josep Serra. Pres. d'Esquerra Republicana-Mallorca Ω

Fa 2 anys que en Jaume Ripoll, de Bunyola, regenta el Bar BBC a son Ferrer. Despatxa "bagettes" a 275 ptes., i és del Mallorca.

Assumpció Toval, natural de Granada, regenta des de fa un any el Bar Toni a son Ferrer. És un bar del Barça.

Les Janson, mare i filla fa 11 anys que regenten la Ferreteria Martí a son Ferrer. Enguany n'han obert un altre a la Gran Via del Toro. La senyora Janson és sueca.

En Bernat Vera, natural de sa Vileta, fa 4 anys que regenta el Taller Costa de Calvià a son Ferrer.

Les JERC, contra l'estància reial a Mallorca

Les JERC, com a entitat republicana, volem manifestar la nostra repulsa cap a l'estància de la família reial espanyola a Mallorca. Consideram que el fet d'haver de rebre cada any una visita d'aquestes característiques és un acte de provocació cap el poble mallorquí i català en el seu conjunt.

També consideram vergonyós que les autoritats de les illes rebien aquesta família, la qual sols ve a passar les vacances a la seva "colònia preferida". A part d'això, les JERC pensam que el fet de no manifestar el rebuig a la visita de la família reial és una acció de suport a una estructura antidemocràtica, irracional i autoritària.

nal i autoritària.

Volem aprofitar aquest comunicat per recordar que l'actual rei Juan Carlos I és hereu de Felip V, qui al segle XVIII ens va robar les nostres llibertats com a poble i va començar a dur a terme una política encaminada a fer desaparèixer la nostra llengua i identitat catalanes. Per sort,

encara hi ha gent que lluita per recuperar aquests valors mig perduts.

D'altra banda, també volem manifestar el sentiment de vergonya i de ràbia que ens comporta el fet que una branca de la família reial espanyola es casi a la capital de la nostra nació: Barcelona. Mateu Mas, Comunicacions JERC-ILLES. Ω

Per al progrés i la sobirania

BERNAT JOAN I MARÍ.

PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

A la Conferència Nacional per al Progrés i la Sobirania promoguda per ERC i celebrada a Barcelona el 14 de juny, en la qual hi han participat militants de les illes Balears i Pitiüses, s'ha aprovat un document en què s'analitzen diferents aspectes relatius a la situació política d'arreu dels Països Catalans. Aquesta és l'anàlisi de la nostra situació particular:

La feblesa de l'Estatut d'Autonomia de les illes Balears i Pitiüses.

1- L'Estatut d'Autonomia per a les illes Balears i Pitiüses, malgrat algun aspecte positiu com el reconeixement del terme "català" per denominar la nostra llengua comuna, és el més fluix dels tres estatuts d'autonomia dels Països Catalans. L'Es-

tatut no reconeix a les Illes la condició de "comunitat històrica", i la via a través de la qual fou tramitat és la del 143, en comptes de fer-ho per la via "ràpida". En aquestes condicions, el poder real en mans de la comunitat autònoma és molt reduït. Sense competències fiscals -per molt que actualment s'està reclamant un règim fiscal especial per a les Illes-, sense competències transferides en educació, sense competències en sanitat (INSALUD), l'Estatut d'autonomia per a les illes Balears i Pitiüses és un estatut descafeïnat.

Tant és així, que tots els partits polítics de les illes (inclosa la dreta i l'esquerra espanyoles) consideren que cal reformar l'Estatut. Els desacords vénen a l'hora de definir en què ha de consistir exactament aquesta reforma que tothom propugna.

Estatutàriament, la posició de les illes Balears i Pitiüses respecte de l'Estat espanyol és similar a la de comunitats "autònomes" com ara Cantàbria, Castella-La Manxa o La Rioja.

2- L'hegemonia del PP a les illes Balears i Pitiüses. El PP ha estat, des de la seva formació, la força política hegemònica a les illes Balears i Pitiüses. Al Principi de la Transició, l'hegemonia havia correspost a la UCD, cosa que va impedir un estatut d'autonomia encara en pitjors condicions que l'actual (tenuem en compte que Aliança Popular no va votar favorablement l'actual estatut).

Durant aquests darrers anys, emperò, el Partit Popular ha sofert una forta erosió. Hi ha hagut diversos elements que han contribuït a aquesta erosió del partit hegemònic a les Illes.

a. En primer lloc, la prò-

pia heterogeneïtat del Partit Popular. Dins el PP hi ha diverses famílies, ben diferents entre elles, i sovint enfrontades. Des d'una perspectiva nacional, tenim "catalanistes" (Cristòfol Soler, Joan Marí Tur...), "catalanoexcèptics" (els "blaveros" de les illes Balears i Pitiüses) i "espanyolistes" (molt pròxims a les tesis d'Aleix Vidal-Quadras). Quant a la lluita pel poder, hi ha un sector "vergerista" (partidaris de Joan Verger), sempre a l'aguait esperant la seva oportunitat per fer-se càrrec de la direcció del PP de les Illes.

b. En segon lloc, la pluja de casos de corrupció. Que el propi Gabriel Cañellas, expresident de la comunitat autònoma, hagi estat implicat en diferents escàndols (Túnel de Sóller, Brokervall, Cas Calvià...) ha contribuït a afeblir la posició del PP.

c. En tercer lloc, un cert avanç de les forces d'oposició (d'un alt valor simbòlic a Eivissa i a Formentera, on la candidatura de Pilar Costa -amb el suport de tota l'esquerra, comptant-hi ERC- guanyà la del candidat del PP; i d'un valor pràctic més directe al Consell Insular de Mallorca, on un pacte postelectoral entre UM, PSOE i PSM acabà amb el govern del PP en aquesta institució).

L'hegemonia del PP a les Illes, doncs, es troba considerablement tocada, però cap dels partits de l'oposició en solitari no podrà trencar-la (encara). Caldrà una articulació intel·ligent de la tasca de les actuals forces d'oposició si el 1999 es vol acabar amb l'hegemonia de la dreta espanyola a les nostres illes.

3- Els partits polítics a les illes Balears i Pitiüses.

Cadascuna de les illes compta amb una situació diferent, pel que fa a les forces polítiques i al paper que hi representen. A tot arreu, la força dominant és el PP i la principal oposició és el PSIB-PSOE. A Mallorca, la tercera força política és el PSM, representant d'un nacionalisme que propugna que la nació dels mallorquins és Mallorca, la nació política són les illes Balears i Pitiüses i la nació cultural són els Països Catalans. Existeix també el Partit Socialista de Menorca,

sense la força, emperò, del seu homòleg mallorquí.

La representació parlamentària està formada, actualment, per una majoria de diputats del Partit Popular, representant de la dreta espanyola, amb les contradiccions que hem exposat anteriorment. El principal partit de l'oposició és el PSOE, que, si bé té plantejaments racionals en matèria lingüística i cultural, presenta un jacobinisme més que considerable a l'hora de tractar qüestions com la de l'ampliació de l'Estatut d'Autonomia o la del Règim Fiscal diferencial per a les Illes.

La tercera força política és el grup nacionalista, format pels representants del PSM. La seva estratègia rau a ampliar l'Estatut d'Autonomia i a aconseguir més poder per a les Illes. No acaba de perfilar, emperò, no la seva concepció nacional, ni d'Estat, ni social (empès sovint per un pragmatisme que consideren necessari, però que deixa molts espais oberts pel cantó de l'esquerra, del nacionalisme d'alliberament i de l'ecologisme).

Existeix també un grup parlamentari d'Esquerra Unida, que ha crescut a costa del PSOE i del PSM i que té uns plantejaments avançats en matèria social però considerablement estatalistes en qüestió nacional.

El nacionalisme centrista, a Mallorca, ve representat per Unió Mallorquina, un partit de quadres amb una bona implantació municipal, que actualment ostenta, de la mà de Maria Antònia Munar, la presidència del Consell de Mallorca, més per habilitat d'aquesta que no pas per la representativitat de la força política que lidera.

Tenim, així mateix, la presència d'un diputat d'Els Verds per les Pitiüses (on Els Verds són la tercera força política, amb representació a quatre dels cinc ajuntaments d'Eivissa). A les illes Balears i Pitiüses Els Verds no van coal·ligats amb Esquerra Unida. A Menorca no existeixen, a Mallorca són febles i a les Pitiüses són una força amb un pes específic considerable.

Actualment, així mateix, podem apuntar que el diputat de Formentera pertany a una coalició del GIF (Grup Independent de Formentera) amb el PP.

Esquerra Republicana de Catalunya té actualment presència organitzada a Mallorca i a les Pitiüses, on és la força política catalana més votada. Ω

Ignorar (iV)

JULIÀ PERE RADO I GARAU

A cabaré amb la meua conclusió del que diuen els que defensen l'obra de n'Amengual i que són fruit d'una recerca ràpida i, més que res, voluntària.

Aquell home és misser, i com a historiador ens conta la història dels llibres del seu temps, probablement redactats fora Mallorca i amb absolut menysprei de la nostra història.

El seu llenguatge castellà ampullós i recarregat és d'un embafada quasi diarreica.

Ignora les més elementals deduccions que li poden fer als seus escrits i la recerca de la relació de les llengües llatines, principi fonamental de la lingüística.

Sent aversió i autoodi cap a la seva llengua.

Ignora tot el que varen escriure els seus antecessors i coetanis, malvenent una imatge d'incultura del seu poble.

Ell mateix reconeix que no es cap savi, cosa clarament dissimulable, en contra dels que el defensen i que sols escolta els d'afora.

No degué apropar-se gaire a la gent del seu redol ja que el desconeixement de la seva tasca quasi no la recorda ningú.

El que és una obra dialectal no s'ha de voler vendre com la més gran obra romànica llemosina de les balears.

Un estudi seriós d'una llengua no és pot limitar sols a un poble o una ciutat si l'àmbit territorial es, com aquí, una illa i manco si en aqueixa illa es donen unes particularitats tan accentuades com a la nostra, utilització del tres articles, salat-lalat, lalat-salat, salat-lalat-neutre, indistintament i una infinitat de sinònims pel mateix mot, cosa que n'Amengual ens amaga.

Encara que qualqu vulgui trobar una mica de mallorquinitat a tota la tasca del, suposat, filòleg cal recomanar la lectura minuciosa del pròleg del seu diccionari: Después, si Dios me da vida y salud, publicaré un diccionario castellano-mallorquin, aquesta era la finalitat de tot el treball de n'Amengual EL CASTELLANO.

Y a quién Dios se la de.....

Pels qui vulguin entendre l'escrit els desigs un bon vent i una barca nova pels altres Ω

ELS 7 FRONTS ON ELS PAÏSOS CATALANS HAN D'ASSOLIR LA INDEPENDÈNCIA

1. Front en pro de la formació de dirigents.
2. Front en contra de la tergiversació de la nostra història.
3. Front en pro d'una revolució pedagògica, i d'un ensenyament que no subestimi la cultura catalana.
4. Front en contra de la drogaaddicció, i de la depauperació, caracterològica, del nostre poble.
5. Front en pro de la integració dels immigrants, i del ferm rebuig dels colonitzadors.
6. Front en contra de l'imperant senequisme polític.
7. Front en pro de l'autèntica recuperació de Barcelona com a capital d'una Països Catalans lliures.

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

**Feu país, família i amistat tot alhora.
DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL**

En Bartomeu Verdura, de Portol, fa mig any que ha obert **Es Magatzem** a son Ferrer. Comercialitza electrodomèstics i mobiliari de cuina. També té botigues del mateix ram a son Ferriol, santa Maria del Camí i Pòrtol.

En Manuel Álvarez, natural d'Andalusia, fa dos mesos que ha obert la **Botiga Idea 100** a son Ferrer.

N'Erika Oltmann, natural d'Alemanya, és l'administradora de l'**Immobiliària Iberpoint** al Toro.

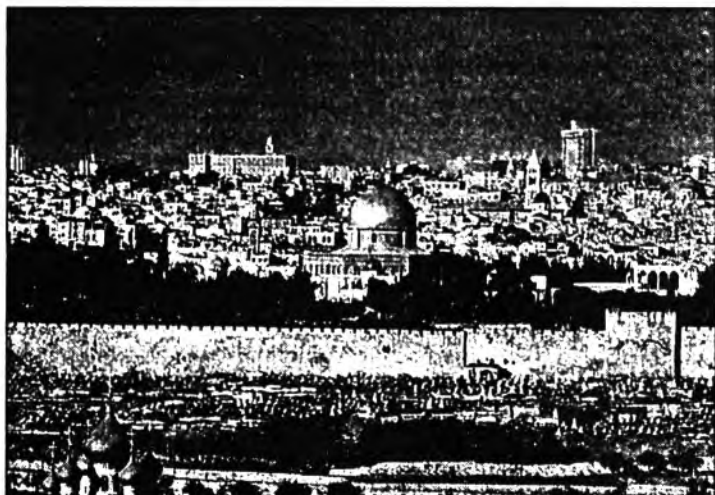

Adriaan Straten, natural d'Alemanya regenta des de fa 2 anys la sucursal d'**ASK**, una Agència de Publicitat al Toro.

‘Israel arqueologia des de l'aire; per a una pedagogia de l'ecumenisme

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

Fins a mitjans del mes de maig ha romangut oberta una exposició al Centre de Cultura "Sa Nostra" de fotografies de treballs arqueològics a "Eretz Israel" (terra d'Israel).

Israel, Terra Santa o Palestina és la cuna de tres de les religions monoteïstes més importants del món, això és, L'ISLAM, EL CRISTIANISME i EL JUDAISME. Exposicions com aquesta on s'uneixen a un mateix terreny restes de diferents tipus de temples com sinagogues, mesquites o/i esglésies bizantines on els avantpassats de palestins i israelians anaven a pre-

gar, a una terra on es respira la història de **TOT ALLÒ QUE ÉS SAGRAT**, ajuden a reflexionar sobre tot el que tenim en comú **HEBREUS, MUSULMANS i CRISTIANS**. Sense anar més lluny, la fotografia o imatge que més m'ha ajudat a reflexionar sobre això, és una de la Ciutat Santa de Jerusalem, on podem veure el que queda de l'antiga escala d'accés a l'antic Temple de Salomó. Com ens podem imaginar, a la seva vida pública, per aquestes mateixes escales pujava i devallava, el Profeta, Rabí i/o messies Jesús de Nazareth, i el que queda d'aquesta dóna al mur

de la mesquita AL-Aqsa, que està orientat cap a La Meca. A la mateixa fotografia veim la cúpula en blau meta litzat del Mihrab d'Al-Aqsa. Efectivament dins el nostre interior lligam caps sense voler al passejar amb la mirada per aquestes contrades en l'origen comú de les tres religions. En aquests pocs metres quadrats es barregen símbols de totes, un de viu i emprat a diari: la Mesquita Al-Aqsa i un ja desaparegut i símbol de totes tres (Salomó o Suleiman ho coneixen també els àrabs), el Temple construït per Salomó i reformat per n'Herodes.

És necessari plantejar el coneixement de la realitat religiosa d'Israel des d'un punt de vista unificador i no d'esquena a les altres confessions, sino ensenyar la veritat pluriconfessional, que tots som fills d'un mateix PARE s'anomeni: A LAH, IAVEH o DÉU.

La peregrinació a Terra Santa ens comunica directament, si s'entén correctament amb la unió de les distintes religions, amb l'ecumenisme. Això és un punt de vista aplicable a qualsevol didàctica de la religió que cerqui l'enriquiment de l'espiritualitat individual amb el concepte religiós del veïnat. Ω

En Rigobert Pomar, natural de València, és l'amo dels **Tallers d'Electromecànica Rigo** de son Castelló. En Rigobert és el president de la **Junta Fallera del Toro** a la que pertanyen 92 famílies que paguen una quota mensual, fan un sopar cada mes i cultiven la gastronomia valenciana. Per sant Josep fan 4 dies de festa amb un pressupost que enguany fou de cinc milions dues-centes mil pessetes: concurs de paelles, banda de música de son Cladera, cada vespre rodes de foc i mascletàs, missa a la Mare de Déu dels Desamparats patrona del Toro i més coses. Prometem que l'any que ve anirem a aquestes festes que, per ésser valencianes són ben nostres.

En Ditmar i n'Ute regenten des de fa mig any el **Restaurant Ses Penyes Rotges** al Toro. Fan cuina mallorquina i cuina alemanya. El menú val 950. A la carta se menja per unes 2000 pres. tots el divendres fan barbacoa.

Fa 2 mesos que n'Ewald Priming, natural d'Austria, regenta el **Café Museu** a santa Ponça.

En Jesús Pujol, natural de Barcelona, regenta des de fa 1 any la botiga d'**Electrodome Calvia 3001** a santa Ponça. Son pare té una botiga del mateix ram a la Costa de la Calma des de fa 30 anys.

En Russell Jackson, natural d'Anglaterra, fa 12 anys que regenta la **Botiga de Lloguer de Cotxes Rossini** a santa Ponça.

El Dr. Oermann, natural d'Alemanya, fa un any que va obrir la seva consulta de **genologia i obstetrícia** a santa Ponça. Els dimecres matí i els divendres horabaixa té consulta a Cala Millor. El seu telèfon és el 692008.

El Dr. Daidrich, el Dr. Arke i la recepcionista Seibold, tots tres d'Alemanya atenen la **Consulta Mèdica Daidrich** a santa Ponça. El Dr. Daidrich té altres consultes obertes al Toro i al Port d'Andratx.

En Ramon Pujol, natural d'Andratx, fa 12 anys que regenta la **Botiga de Lloguer de Cotxes Pujol** a santa Ponça.

Fa nou anys que en Domingo i n'Alicia regenten el **Restaurant Platja "Azul"** a santa Ponça. Despatxen pizzes i peix i carn a la caliu. També tenen barbacoa. Se menja per un mil·lenar de pessetes.

Fa 1 més que en Josep M. Ruiz, natural de la Soledat ha obert la **Botiga Telmovil** (de telefonia mòbil i telefonia domèstica) a santa Ponça. També regenta una botiga del mateix ram a la Plaça des Güell de Ciutat.

NACIONS QUE HAN ASSOLIT LA SEVA INDEPENDÈNCIA AQUEST SEGLE

Israel

Un enclavament jueu al bell mig del món àrab

Israel és un petit estat de l'Orient mitjà, situat a l'extrem oriental de la mediterrània. Al nord limita amb el Líban, al nord-est limita amb Síria, a l'altiplà dels alts del Golan, ocupat per Israel el 1967. A l'est, el riu Jordà i la vall d'Arava assenyalen els límits amb Jordània. Al centre del país, a la riba dreta del Jordà, s'estén, però, l'extens enclavament palestí de Cisjordània, administrat militarment per Israel. Al sud-oest, una línia artificial sobre el desert del Sinaí constitueix la frontera amb Egipte. A la costa Mediterrània hi ha la franja de Gaza, un enclavament palestí autònom. L'extrem sud del país ofereix una sortida a la mar roja.

La creació de l'estat d'Israel el 1948 ha constituït, sens dubte, un dels esdeveniments polítics decisius del segle XX. El petroli fa de l'Orient mitjà una àrea clau per a l'economia dels països industrialitzats i la fundació d'Israel ha estat un focus d'inestabilitat permanent de la regió.

La població: retrobament jueu i diàspora palestina

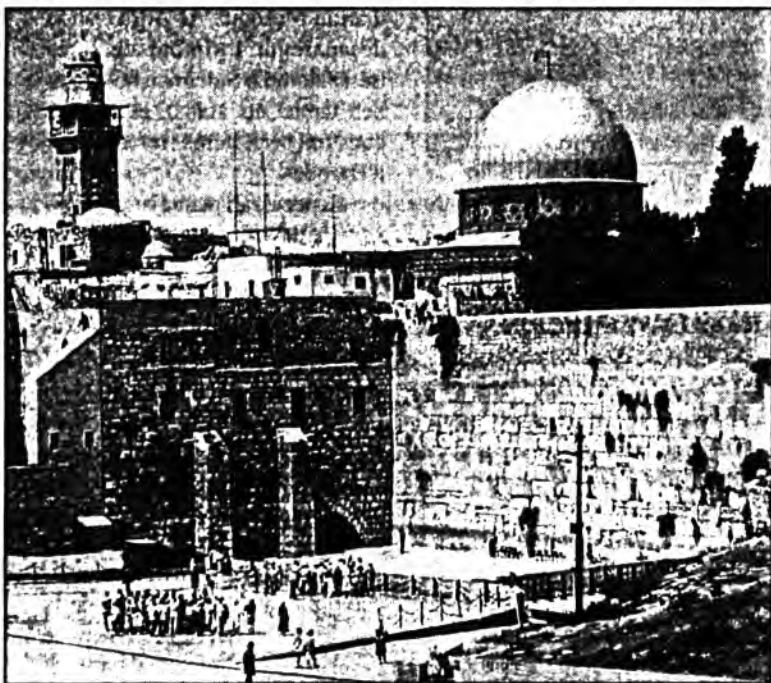
La població de l'actual estat d'Israel és el fruit d'un procés traumàtic i atípic. Al llarg del segle XX, la població àrab, autòctona i majoritària, ha estat substituïda per la població jueva, principalment al·lòctona.

A conseqüència de la difusió de l'ideal sionista per tot el món, el 1882 uns colons russos crearen els primers assentaments jueus al·lòctons. Així començà un flux continu d'emigrants jueus que s'instal·laren a Palestina. L'any 1914 Palestina tenia uns 690 000 habitants, dels quals 535 000 eren musulmans, 70 000 cristians i 85 000 jueus.

Acabada la Primera Guerra Mundial i desmembrat l'Imperi Otomà, Palestina esdevingué un protectorat administrat pels britànics. A través de la declaració del Balfour, l'any 1917 els britànics prometeren el seu suport a l'establiment de l'anomenada "llar nacional jueva" a Palestina. Dos anys després se celebrà un congrés àrab a Síria on els delegats rebutjaren la declaració de Balfour. El 1920 tingueren lloc els primers enfrontaments sagnants entre àrabs i jueus.

Durant els anys vint, l'emigració jueva a Palestina va quedar gairebé paralitzada, però els assentaments ja establerts se consolidaren. Durant els anys trenta aquesta immigració prengué nou impuls. La invasió jueva accentuà el sentiment nacional dels àrabs, cada vegada més

Nom oficial: Medinat Yisra'el (Estat d'Israel)
Superfície: 28 117 k2. (inclosos els territoris ocupats de Cisjordània, Gaza i els altres del Golan. (Països Catalans 68 732 k2.)
Població: 6 598 000 h. (Països Catalans, 11 073 296 h.)
Capital: Jerusalem (524 500 h.)
Forma d'estat i de govern: República parlamentària.
Alfabetització: 95%
Religió: Jueus 81'8%, musulmans 14'10%, cristians 2'30%.
Llengües: Hebreu (oficial), àrab, jiddish
Unitat monetària: shekel.
Renda per capita: 11 330 dòlars.
Producte interior brut: 59.100 milions de dòlars.
Creixement anual del PIB: 6'4%.

El mur de les lamentacions, única resta del temple d'Herodes, és un lloc de pregària per als jueus.

ben organitzats i més hostils a la població jueva. El 1936 es van produir els enfrontaments i els àrabs van iniciar una vaga general de protesta, que durà vuit mesos.

Tot just acabada la Segona Guerra Mundial, la tensió entre totes dues comunitats era explosiva. L'any 1946 palestina tenia 1 950 000 habitants dels quals 678 000 eren jueus. la resolució de les Nacions Unides sobre la partició de Palestina en dos estats, un d'àrab i un de jueu, l'any 1947, i la fi del mandat britànic, l'any següent, van desencadenar la primera guerra àrab-israeliana. La victòria dels jueus permeté estendre l'administració israeliana sobre un territori encara més extens del previst originàriament. L'èxode àrab fou així inevitable. Entre 1947 i 1949, 700 000 àrabs van abandonar Israel, on només en van quedar 155 000.

La Guerra dels sis dies, el 1967, i la subsegüent ocupació israeliana de Cisjordània i Gaza, van provocar un altre èxode palestí. En canvi la política d'immigració israeliana havia possibilitat l'entrada al país d'1 000 000 nous colons jueus. Avui dia la població palestina exiliada s'evalua en 4 milions de persones.

La diversitat ètnica, lingüística, religiosa i cultural

L'establiment de la majoria de famílies israelianes al país no es remunta més enllà d'una o dues generacions. L'origen dels jueus israelians és molt divers: l'Europa central i oriental, Rússia, els Estats Units etc. Una part prové de la diàspora als mateixos països islàmics, del Magreb a Turquia. Durant la fam dels anys vuitanta a l'Àfrica, els falaiques, l'ètnia jueva d'Etiòpia, foren evacuats i traslladats a Israel. Els jueus originaris d'Europa són majoritàriament esquenassites, mentre que els originaris d'Àfrica són sobretot sefardites (ho eren també els jueus expulsats dels regnes hispànics el 1492) i tenien ritus diferents.

Actualment, la divisió entre asquenassites i sefardites és sobretot social. Els sefardites són avui dia majoria (tenen una taxa de natalitat més elevada), però en comparació amb els asquenassites ocupen graus inferiors de l'escala social. Els asquenassites, en canvi, formen l'elit política i econòmica del país. Per contra, generalment poc més del 20% dels diputats de la Knesset són sefardites. Les desigualtats socials generen frustració entre els sefar-

dites, la qual cosa constitueix el principal desestabilitzador de la societat israeliana.

Les llengües oficials de l'estat d'Israel són l'hebreu i l'àrab; també s'hi parlen nombroses llengües europees, a més del jiddish propi dels jueus de l'Europa oriental i el judeo-castellà dels sefardites. L'hebreu fou recuperat pels colons sionistes, ja que només subsistia com a llengua litúrgica. Aquest fet, únic al món, fou possible gràcies a la decidida tasca empresa pels pioners. L'hebreu aconseguí d'imposar-se en esdevenir la lingua franca que permetia la comunicació entre jueus vinguts d'arreu del món amb bagatges culturals i lingüístics molts diversos. Avui, el judaisme i l'hebreu constitueixen els signes més importants d'identitat dels ciutadans israelians. La pronunciació sefardita de l'hebreu -considerada la més pròxima a l'original- és adoptada per l'hebreu oficial.

Els kibbutz i els "moshavim"

Una de les particularitats de l'agricultura israeliana és l'explotació col·lectiva o cooperativa de la terra. la major part de les terres agrícoles pertanyen a les cooperatives i a l'estat. Al començament, el moviment sionista tenia un caràcter fortament utopista i igualitarista. A més, el retorn a la terra d'Israel era interpretat per molts jueus literalment, ja que consideraven que els colons s'havien de dedicar al conreu de la terra promesa. Per això, els primers colons sionistes menaren una activa compra de terres als àrabs i van crear nombrosos assentaments agrícoles, que van permetre alimentar la població hebrea creixent. Els assentaments agrícoles prengueren majoritàriament la forma de granges autogestionades. Se'n van constituir de dos tipus: els kibbutz i els moshavim. el seu funcionament autònom i solidari afavorí enormement la instal·lació dels colons.

El primer kibbutz es va fundar a Deganya el 1909. El 1948, n'hi havia 180. Actualment, n'hi ha uns 250, amb una població total de 100 000 habitants. El kibbutz és una comunitat col·lectiva, voluntària i democràtica. Generalment té entre 200 i 400 membres, però excepcionalment poden tenir-ne fins a 3000.

Als kibbutz, la propietat dels mitjans de producció és col·lectiva. l'administració de la comuna reparteix el treball entre els seus membres, i es fa càrrec directament de la manutenció i ensenyament dels seus membres i de qualsevol altra necessitat material. Els kibbutz so solament exploten la terra, sinó que han creat empreses filials dedicades a la transformació dels seus productes agraris (indústries agroali-

mentàries). També hi ha alguns kibbutz dedicats a la producció industrial, i fins i tot de caràcter urbà.

Molt influïts per les tradicions del socialisme europeu, s'apleguen en federacions segons la seva orientació ideològica (religiosa, marxista, laborista o liberal). Cada federació està vinculada als diferents partits polítics israelians. La influència política dels kibbutz va més enllà del seu pes demogràfic o econòmic. Això té a veure també amb la seva importància estratègica per a la seguretat militar del país. La creació dels kibbutz abans de la independència responia ja a una estratègia d'apropiació del territori d'Israel, perquè els jueus creien que només podrien conservar els territoris que haguessin colonitzat prèviament. A més, els kibbutz han estat un element essencial en l'estratègia de colonització dels territoris annexats i ocupats en les successives guerres àrab-israelianes.

Els kibbutz han fornit bona part de l'elit política d'Israel, i la seva representació al parlament del país és superior al seu pes demogràfic al si de la societat israeliana. Diversos polítics laboristes destacats, com ara David ben Gurion, Golda Meier o Shimon Peres, van ser membres d'alguns kibbutz.

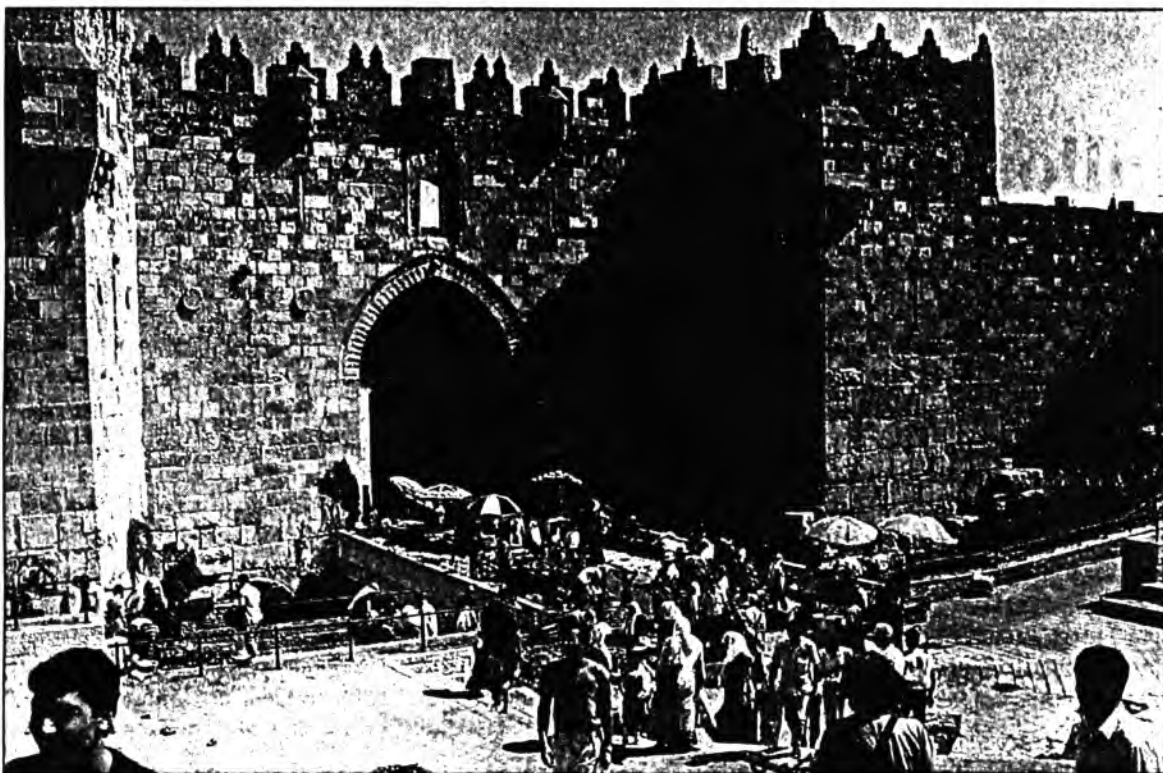
Els moshavim són comunitats agràries amb una organització cooperativa, però no col·lectiva. Així, els seus membres tenen una independència i una capacitat d'iniciativa individual molt superior a la dels membres dels Kibbutz. De fet, els primers moshavim van ser fundats a partir de 1921, com a alternativa dels kibbutz. En bona part varen ser establerts per grups de jueus provinents d'un mateix país, sobretot de la diàspora als països orientals. Actualment hi ha uns 350 moshavim, amb més de 130 000 habitants.

Cada moshav és una unitat administrativa, econòmica i social, però els seus membres constitueixen famílies i granges independents amb els seus propis mitjans de producció. Això no obstant, la terra del moshav és de propietat pública. La cooperativa també organitza la compra de béns de consum i la venda de la producció, gestiona crèdits i adquireix maquinària, que usa col·lectivament.

Jerusalem, ciutat santa de tres religions

Jerusalem, situada a uns 40 km a l'est de la Mediterrània i dominant la depressió del Jordà, és una de les ciutats més antigues del món i ha estat habitada ininterrompudament des de fa almenys 5000 anys. Avui és una ciutat moderna i extensa, habitada per 524 000 habitants.

L'any 1948 la línia de l'armis-

Israel és un país d'una gran heterogeneïtat ètnica, lingüística, religiosa i cultural. Els mateixos jueus són d'origens ben diversos.

tici la partí en dos: un sector occidental habitat majoritàriament per jueus i un sector oriental habitat per àrabs. El 1967, després de la Guerra dels Sis dies, la ciutat fou unificada sota l'administració israeliana, per bé que la divisió de fet entre els dos sectors no ha estat superada.

El 1980, el govern hebreu la declarà capital única i eterna d'Israel, fet que no ha estat reconegut internacionalment. Els palestins també la consideren la capital irrenunciable de Palestina. Actualment, Jerusalem és la seu del Govern, el parlament, el tribunal suprem de justícia i la presidència de l'estat d'Israel. També s'hi troba la Universitat Hebrea.

La ciutat medieval, d'uns 8 km², té una forma aproximadament quadrada i està envoltada per les muralles antigues. La mesquita de la Cúpula de la Roca, construïda sobre la plataforma del mont Morià, o muntanya del Temple, domina la ciutat vella. El laberint de carrers està dividit des del segle XIII en quatre barris: jueu, cristià, armeni i musulmà.

Jerusalem és la ciutat santa de tres religions. Per els jueus és l'antiga capital del regne d'Israel. Segons la tradició, al mont Sió reposen les restes de David i al mont Morià s'aixecava el temple construït per Salomó, on es guardava i venerava l'arca, símbol de l'aliança entre Déu i el poble d'Israel. Destruït i reconstruït successivament, el tercer temple, alçat per Herodes el Gran, fou destruït definitivament pels romans l'any 70. La paret occidental és l'anomenat mur de les lamentacions, única romanalla del temple d'Herodes i indret de pregària dels jueus. Altres indrets venerables són les antigues sinagogues i cementis jueus. Actualment, Jerusalem és seu del rabinat principal (emplaçat a la

sinagoga de Hekhal Shelomo) i de diversos centres i institucions rabíniques.

Per els cristians, Jerusalem és sobretot la ciutat on tingué lloc la passió de Jesús. Els cristians constitueixen la població més reduïda i heterogènia de la ciutat. Les principals confessions representades a la ciutat són l'ortodoxa oriental, les monifisites (armènia, copta i etiòpica), la catòlica i la protestant. Cada confessió administra els seus bens i institucions. L'ordre dels franciscans té cura de les propietats de l'església catòlica. Els principals indrets venerats pels cristians són l'església del Sant Sepulcre, construïda al turó del Calvari, i la Via Dolorosa. Altres indrets de significació cristiana són la Muntanya de les Oliveres i l'Hort de Getsemaní, al peu de la muralla antiga. L'església del Sant Sepulcre és ortodoxa, però l'edicle del sepulcre és administrat conjuntament per grecs, llatins i armenis.

Per els musulmans, la comunitat més homogènia, Jerusalem és el tercer lloc més sagrat de l'islam després de la Meca i Medina, i centre de peregrinatge. Segons la tradició, Mahoma pujà al cel des de la muntanya del Temple, i al segle VII, el califa Abd al-Malik ibn Marwan feu construir al seu cim la mesquita de Qubbat as-Sahra (Cúpula de la Roca), la mostra més antiga de l'arquitectura islàmica. Al mateix turó s'aixeca la mesquita d'Al-aqsa, del segle XI, damunt les restes del temple d'Herodes.

Encara que les respectives autoritats religioses són les encarregades d'administrar els llocs de culte, el ministeri d'Afers Religiosos israelià vetlla per al convivència entre les diverses comunitats religioses i pel respecte dels llocs sagrats, la profanació dels quals és castigada amb la presó.

Tanmateix, la història de Jerusalem no ha estat un exemple de tolerància. Ja al segle II, els romans n'expulsaren els jueus, als segles VII, XI i XIII les esglésies i santuaris cristians foren destruïts i islamitzats, i al segle XII, al temps del regne llatí, els croats n'expulsaren jueus i àrabs. La mesquita d'Al-Aqsa ha sofert diversos atemptats (el més important l'incendi de 1969), comesos per jueus ortodoxos que pretenien reconstruir el temple de Salomó.

La declaració d'Independència de l'estat d'Israel del 1948

Eretz Israel (el país d'Israel) és el lloc de naixement del poble jueu. Aquí es va gestar el seu caràcter espiritual, religiós i nacional. Aquí va assolir la seva independència i va crear una cultura d'un abast nacional i alhora universal. Aquí va escriure la Bíblia i en va fer ofrena al món.

Exiliat de Terra Santa, el poble jueu li ha guardat fidelitat en el decurs de la seva diàspora i mai no ha deixat de pregar per tornar-hi, bo i esperant sempre el restabliment de la seva llibertat política.

Moguts per aquest lligam històric i tradicional, al llarg dels segles els jueus s'han esforçat per tornar a la terra dels seus avantpassats. En el decurs d'aquests últims decennis, han retornat en massa al seu país. Pioners, immigrants clandestins i combatents, han conreat els deserts, han ressuscitat la llengua hebrea, han construït pobles i ciutats i han creat una comunitat en plena expansió, bo i controlant la seva vida econòmica i cultural, buscant la pau però també sabent defensar-se, aportant a tots els habitants del país els beneficis del progrés i aspirant a la independència nacional.

L'any 5657 (1897), el Primer Congrés Sionista, convocat pel pare

espiritual de l'estat jueu, Theodor Herzl, va proclamar el dret del poble jueu a la seva renaixença nacional sobre el sòl de la seva pàtria.

Aquest dret fou reconegut per la declaració de Balfour, el 2 de novembre de 1917, i confirmat pel mandat de la Societat de nacions que acordava el reconeixement internacional dels lligams històrics entre el poble jueu i la terra d'Israel, i reconeixia el dret del poble jueu a crear-hi una llar nacional.

La catàstrofe nacional que es va abatre sobre el poble jueu -la matança de sis milions de jueus a Europa- va mostrar la urgència d'una solució al problema d'aquest poble sense pàtria mitjançant l'establiment d'un estat jueu que obrís les seves portes a tots els jueus i tornés a fer del poble jueu un membre de ple dret de la família de les nacions.

Els supervivents de les camises nazi a Europa, com també els jueus d'altres països, van intentar, sense treva, d'emigrar a Palestina sense desanimar-se per les dificultats o els perills, i no van deixar de proclamar el seu dret a una vida de dignitat, llibertat i treball a la seva pàtria nacional.

En el decurs de la Segona Guerra Mundial, la comunitat jueva d'aquesta terra va participar en la lluita per la llibertat al costat de les nacions que estimaven la pau a fi d'abatre el flagell nazi i, gràcies a la sang dels seus combatents com també al seu esforç bèl·lic, es va guanyar el dret d'esser entre els pobles que van fundar les Nacions Unides.

El 29 de novembre de 1947, l'assemblea general de les Nacions Unides va adoptar una resolució que demanava la creació d'un estat jueu a Palestina i invitava els habitants de Palestina a adoptar les mesures necessàries per a l'execució d'aquesta resolució. Aquest reconeixement per les Nacions Unides del dret del poble jueu de crear el seu estat és irrevocable. Es tracta del dret natural del poble jueu de ser, com totes les altres nacions, amo del seu destí sobre el sòl del seu propi estat sobirà.

En conseqüència, nosaltres, membres del Consell Nacional, que representa la comunitat jueva Palestina i el moviment sionista, ens hem reunit aquí, el dia en què acaba el mandat britànic i en virtut del dret natural i històric del poble jueu i d'acord amb la resolució de l'assemblea general de les Nacions Unides "proclamem" la creació d'un estat jueu en terra d'Israel, que portarà el nom d'"estat d'Israel".

Declarem que des de l'expiració del mandat, en aquesta vigília del sàbat, 6 iyar 5708 (15 de maig de 1948) i fins a la presa de possessió dels seus càrrecs per les autoritats de l'estat, degudament elegides, d'acord amb la Constitució que serà adoptada per l'Assemblea Cons-

tituent convocada abans del 1r d'octubre de 1948, el Consell Nacional Provisional assumirà les funcions del Consell Provisional de l'estat i el seu òrgan executiu, el Directori Nacional, assumirà la funció de govern provisional de l'estat jueu, que s'anomenarà "Israel".

L'estat d'Israel estarà obert a la immigració jueva i als jueus procedents de tots els països de la diàspora, vetllarà pel desenvolupament del país en benefici de tots els seus habitants, es fomentarà al llibertat, la justícia i la pau segons l'ideal dels profetes d'Israel; assegurarà la igualtat social i política més completa a tots els seus habitants, sense distinció de religió, raça o sexe; garantirà la llibertat de culte, de consciència, de llengua, d'educació i de cultura, assegurarà la protecció dels llocs sants a totes les religions i serà fidel als principis de la Carta de les Nacions Unides.

(...)

Confiant en l'Etern Totpoderós, signem aquesta declaració en aquesta sessió del Consell Provisional de l'estat, en terra de la pàtria, a la ciutat de Tel-Aviv, aquesta vigília del sàbat, iyar 5708, 14 de maig de 1948. (De la Geografia Universal, Editorial 92) Ω

En Lutz Minkner de Berlín que és advocat, regenta des de fa 1 any l'immobilitària Conzept a santa Ponça. Aquesta immobilitària també és Galeria d'Art, on exposen pintors mallorquins i alemanys.

En Joaquim Bellers, natural d'Aler ianya, regenta des de fa mig any la Cafeteria Magou a santa Ponça. Despatxa menús a 1200 ptes. A la carta se menja per unes 1500 ptes.

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970)

PERE PERELLÓ I NOMDEDÉU, ESCRIPTOR

"Per mi sabreu el mal, sabreu la bava que destil·len els homes, invisible"
(J. Palou i Fabre, *Imitat de Dante*)**Miquel López Crespí: esperit d'agermanat**

Les línies que segueixen no volen tenir cap més intenció que la d'ésser com una mena de consell per a tota aquella persona que encara creu, lluita, somnia o "simplement", desitja amb tota la seva ànima allò que encara ben poca gent ens ha sabut definir i, encara molt manco -i em pas d'optimista- assolir i viure-hi: la LLIBERTAT. Idò bé, el meu consell és que llegiu totes i cada una de les col·laboracions que Miquel López Crespí ha publicat a l'*Estel de Mallorca* i les que encara estan per venir. En primer lloc, perquè Miquel López Crespí és de les poques persones que s'ens ha sabut oferir una definició del mot LLIBERTAT; i en segon lloc, perquè a través del seu exercici de memòria històrica, ens marca i ens guia pels camins d'una lluita sorda i constant vers la LLIBERTAT del

nostre poble català -i fixau-vos bé que escric LLIBERTAT amb majúscules.

La memòria històrica esdevé del tot cabdal en un temps i una situació com les actuals, en què la mentida i la manipulació han assolit gairebé caràcter de dogma i oficialitat

Feta aquesta petita introducció, ara us concretaré, un xic més, allà on rau, sobretot, la importància de la tasca de Miquel López Crespí. La memòria històrica esdevé del tot cabdal en un temps i una situació com les actuals, en què la mentida i la manipulació han assolit gairebé caràcter de dogma i oficialitat, fins i tot dins qualcun dels ambients aparentment més "honorables" de la nostra malmesa cultura. Així, recrear qüestions com el que, el qui, el com o el perquè de tants d'esdeveniments i de tants

d'anys de lluita contra el feixisme -i compte!, que el feixisme no s'acaba el 1975, com ens volen fer creure- ens resulta essencial per a no tornar a repetir les mateixes errades del passat, també, per conèixer i identificar ben bé tots aquells personatges que havent sortit de la clandestinitat més arriscada i contestatària, ara, en temps de "democràcia", s'erigeixen com els màxims representants dels moviments socials i culturals de la nostra nació.

Miquel López Crespí, a qui el temps passat i el bluf del miratge "democràtic" ho han fet sinó reafirmar-lo encara més en el seu hermós ideal d'una Catalunya lliure com la dels agermanats o els segadors

I és que a través de la memòria d'aquest fidel i incansable lluitador que és Miquel López Cres-

pí, a qui el temps passat i el bluf del miratge "democràtic" ho han fet sinó reafirmar-lo encara més en el seu hermós ideal d'una Catalunya lliure, però d'una Catalunya lliure de LLIBERTAT amb majúscules, com la dels agermanats o els segadors, han desfilat un rosari innumerable d'homenells, amb noms i llinatges que gairebé tots els iniciats coneixem, dels quals hom pot percebre una palesa (in)volució que no deixa de sorprendre: del hippisme més en boga a l'estètica iupi més empastifosa, de les consignes més "utòpiques" (entre cometes) i revolucionàries, a les demagògies més burgeses i "pragmàtiques" (també entre cometes), de la comuna o el soterrani clandestí al despatx condicionat i ornat amb el més kitsch dels luxes, etc. etc. (Ah que tots vosaltres sabeu a qui em refereixo?, NO? SÍ! que ho sabeu... d'alguns d'ells us n'acab d'oferir una pista).

Vers l'alliberament definitiu de Catalunya

Bé, crec que ha quedat més o

manco ja ben esmentada i justificada la importància de Miquel López Crespí vers la conscienciació nacional del poble català. Llegint els seus articles, hom se n'adona que l'alliberament de la nostra nació passa per la desburocratització i la despolitització -en el sentit de partits polítics-, que a la llarga no són sinó maneres de perdre el rumb respecte a allò que realment ens interessa, tot evaïnt-se entre fraticides batalles pel poder o l'hegemonia política. Només la pressió del poble, de tots i cada un dels components del nostre poble, en els carrers, a la feina, en les escoles, en els diaris, etc... contra el nostre enemic espanyol i capitalista ens podrà conduir a l'alliberament definitiu de Catalunya i de tots els que la fem possible, nosaltres, els catalans. I és gent com Miquel López Crespí la que fa que això pugui ésser possible, car ell no només parla dels votants de partits polítics com UM, PSM o ERC, sinó que el seu missatge està impregnat d'aquesta força i aquesta sinceritat que arriba a les entranyes de cada un dels individus d'un poble, perquè ell ens parla, no ho dubteu, de la LLIBERTAT amb majúscules, l'única manera en què es pot escriure TERRA! Ω

Orquestrina d'Algaida

L'Orquestrina d'Algaida acaba de presentar el seu darrer treball, titulat Boig per tu. És un CD promocional -no s'ha posat a la venda al públic- que inclou 6 temes i que és una mostra del repertori de música de ball que s'Orquestrina interpretarà en actuacions en directe al llarg d'aquesta temporada.

S'Orquestrina d'Algaida es va crear l'any 1984. La seva pretensió ha estat sempre divertir el públic amb un repertori de cançons de sempre. S'ha dedicat, sobretot a recuperar, recrear i interpretar música de ball de sala (valsos, passodobles, tangos, swing, rock clàssic, fox, txa-txa-txa, etc.) sense deixar de banda el repertori estàndard de música de ball i la composició de temes propis. Ha actuat gairebé a tots els pobles de Mallorca, a Menorca, a Eivissa i a Formentera. D'ençà de la creació del grup, ara fa 13 anys, han estat molts els músics que han format part de l'orquestrina. El darrer canvi de component va tenir lloc l'any passat, amb la incorporació de Toni Miranda (guitarra i direcció musical).

Toni Rios (saxo alt) i dels nous veus: Victòria Sitges i Toni Rullan, substituïts de Ricardo Gomez (guitarra) i als cantants Casta, Maria i Catalina.

Boig per tu s'inicia amb un twist amb música original de Toni Miranda i lletra de Tomeu Sales titulat Fills adosats inspirat en les vicissituds d'un fill que no vol abandonar la casa dels seus pares. La segona peça es tracta d'un tango, L'estriptesa Abnegada de Josep M. Mainat. Aquest tango, que conta la sordida història d'una mare que es veu obligada a fer strip-tease per mantenir la seva família, és una cançó recuperada d'un disc de Rosa M. Sardà editat els anys 70. Segueix una versió del conegut rock de Jerry Lee Lewis Gran Ball de foc, un típic i rítmic merengue, Sa Faldeta, del qual no n'hem pogut saber l'autor, el pas-doble amb música original d'Enric Pastor i lletra de Tomeu Sales dedicat al torero mallorquí Pep Barceló "Campanilla" i, tanca el compacte, una versió de Waterloo, de conegut grup ABBA. Tots els temes són en català. Redacció. Ω

País Balear? Costarà de construir!

Suposem per un moment que la teoria de la "clau de volta" que defensen partits com el PSM i UPV funciona. Suposem que, a la llarga, la construcció de la nació catalana es farà, parafrasejant consignes de principi de segle, Catalunya endins, València endins, Mallorca endins. Suposem que, en la mesura en què s'aprofundeixi en un nacionalisme "català", un nacionalisme "valencià" i un nacionalisme "balear", s'anirà aprofundint també en aquesta nació (per a uns política, per a d'altres històrica, per a uns altres simplement cultural) que hem convingut a anomenar Països Catalans.

Suposant tot això, encara hi ha elements que coixegen. Observam que la teoria pot funcionar, amb més o manco grinyol de rodes, tant per la Principat de Catalunya com per al País Valencià, que són països relativament homogenis. Però dubt que pugui funcionar per a un país (suposant que sigui un país) tan absolutament heterogeni com són les illes Balears i Pitiüses.

Si observam què ha passat a través de la història, trobarem alguns elements per discutir-ho. Llegint el llibre d'Isidor Marí i de Guillem Simó titulat "El debat autonòmic a les Illes durant la segona república" (publicat a Eivissa per Edicions Can Sifre), veurem que les postures al voltant d'un Estatut d'Autonomia per a les Balears, durant la segona república eren tan diverses com les següents: els menorquins volien un Estatut d'autonomia per a Menorca, deslligada de la resta de les illes. Els mallorquins volien construir un Estatut amb tothom qui fos possible (es treballava, entre d'altres, amb la hipòtesi de bastir un estatut d'autonomia amb

Mallorca i les Pitiüses, sense Menorca). A Eivissa, hi havia dues postures: per un cantó, els que volien integrar-se en una comunitat autònoma balear i, per l'altre, un sector minoritari però influent que volia integrar-se directament dins la comunitat autònoma de Catalunya.

Durant la República no existia una clara consciència de "país balear". Existeix actualment? M'atreveiria a dir que tampoc. Em remet, com a dada simptomàtica, als papers recollits al llibre "9 reflexions sobre el repte de l'esquerra de les Illes de 1999", publicat per Ed. Res Publica, també a Eivissa. En aquestes 9 reflexions hi apareixen papers d'autors mallorquins (Ramon Aguiló, Joan March,...), d'altres provenen de Menorca (López Casasnovas, Portella,...), i finalment n'hi ha un parell de generades a Eivissa (Joan Buades i qui signa). Dels nou papers, només n'hi ha un que parli globalment de la situació (a l'hora de parlar d'hipotètiques possibles futures oliveres "baleariques") i que es refereixi al conjunt de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera. I som jo, que en això del país balear, tot sigui dit de passada, no hi crec gaire.

I si l'energia que posam en la construcció del país la posàssim ja directament en allò que ens fos més rendible, en el projecte més agosarat, en el projecte de més abast? Construïm el país balear? Idò posem-nos en la construcció dels Països Catalans, que és igual de fàcil i serà més productiu.

Bernat Joan i Marí

Pres. d'Esquerra Republicana-Illes Balears i Pitiüses Ω

LES MANS AL FOC (II)

Motivacions humanes

PER PERE GRI

Més de seixanta anys han passat des d'aquell dia 6 de març de 1936, quan prenen possessori dels seus càrrecs els integrants de la Comissió Gestora que el Governador Civil de la província Isidoro Lisarte, havia nomenat per fer-se càrrec de l'administració municipal de Porreres. Temps més que suficient per poder parlar amb claredat d'uns fets que fins ara havien estat marcats per l'obscurantisme més absolut. Així i tot, potser encara no s'han tancat del tot les ferides obertes en aquells dies borrascosos que van des de l'arribada al poder del Front Popular a l'Estat espanyol a principis de l'any 1936, fins a l'esclafit de la Guerra Civil el 18 de juliol.

Més avant donaré compte del que feia aquells dies, però ara, tractaré d'esser el més equànime possible amb la narració dels fets esdevinguts entre el març i juliol de 1936, corresponents al govern de la Comissió Gestora.

Pens que, en relatar els fets que succeïren, és millor no fer menció, encara dels membres integrants de la Comissió Gestora, sinó d'un problema que durant aquest mig any havia arribat a ser el més important de tots. Vull dir la manca d'un edifici adequat per a escola pública. En els anys anteriors, alguns representats de l'Església havien fet tot el possible per boicotejar la construcció de l'escola, argumentant que no era necessària perquè n'hi havia dues de religioses. La publicació "Porreres" que deixava d'editar-se amb l'arribada del Moviment, havia fet una llarga campanya en contra, arribant a convèncer al consistori que rebutjàs una important quantitat monetària que havia concedit el Govern Central per contribuir a la construcció de l'escola. Però la gent senzilla, el poble, diferia bastant de nosaltres, clergues i senyors, en aquest assumpte.

Molts sabien que amb la defensa de l'ensenyament reli-

giós s'hi amagava la defensa dels interessos dels qui exercien com a professors particulars. Nosaltres impartíem ensenyament a un cert nombre d'alumnes comptant amb el suport d'alguna congregació religiosa. Ho demostra el fet de convocar un referèndum l'any '35 amb el resultat majoritari a favor de la construcció de l'escola.

Per part de les autoritats religioses, entre les quals per sort jo no m'hi trobava, existí sempre un cert recel cap a les obres públiques ja que posaven en perill la possibilitat de fer obres als edificis religiosos i particulars. Donar preponderància a les obres als edificis religiosos era per a molta de gent la manera tradicional de desenvolupament. Els contractistes de carreteres eren considerats com a esquerrans, i molts d'ells foren assassinats quan començà la guerra. Igual passava amb els qui demanaven la realització d'obres públiques o amb els polítics que estaven disposats a dur-ne a terme si governaven. La dicotomia dretes-esquerranes, girava en aquells dies de 1936 a tot l'Estat espanyol i molt especialment a Porreres.

No és estrany, idò, que quan en Climent Garau, en Jordi Llaneres, en Miquel Ximelis, en Miquel Julià, en Sebastià Ferrà, n'Andreu Amengual i en Rafel Sampol, tots ells d'Esquerra Republicana, es feren càrrec de l'Ajuntament, molta de gent estàs esperançada en la construcció de la desitjada escola.

A la presa de possessió de la Comissió Gestora s'acordà nomenar batle a n'en Climent Garau. L'endemà, dia 7 de març tengué lloc una sessió extraordinària per celebrar l'adveniment al poder de la Comissió, també s'acordà enviar un telegrama al President del Consell de Ministres i governador de Madrid, Manuel Azaña, per donar-li a conèixer l'adhesió de l'Ajuntament, segons es pot llegir al llibre d'actes de la sala. Ω

Seleccions N@cionals C@t@l@nes

Seguint amb el potencial que ofereix Internet per superar les distàncies geogràfiques i potenciar els contactes culturals entre persones distants en l'espai però que comparteixen un mateix espai mental, en aquest cas la condició de ciutadans catalans, el Col·lectiu Català de Cibernautes té en marxa una campanya per a la reclamació de les seleccions nacionals catalanes, a les quals des de les illes Balears i Pitiüses podríem fer valuoses aportacions en una gran quantitat d'esports.

La pàgina (www.redestb.es/personal/davidnono/selecat.htm) no té vinculacions amb cap partit polític i ha estat creada per donar el suport de la societat civil a la vella aspiració del poble català de ser representat per una selecció nacional pròpia en les competicions internacionals de totes les disciplines esportives.

Les dificultats són moltes sobretot després de la reforma de l'article 34.1 de la Carta Olímpica el passat 18 de juliol en la 105a sessió del COI. L'article ha estat reformat a instància del president del COI, Juan Antonio Samaranch, i impediria la creació d'un Comitè Olímpic Català. Diu el següent: "A la Carta Olímpica s'entén per país aquell que forma un estat independent reconegut per la comunitat internacional." Ja ho sabem, idò: Cap a la INDEPENDÈNCIA!

ENTREVISTA (a cura de Ferran Martínez) a Josep GUARDIOLA, jugador del FC Barcelona: "La falta de respecte per part del portaveu del govern central va ser indignant".

F.M. La proposta que va fer el diputat de CiU Ricard Urballa, referent a les seleccions catalanes, va provocar una polèmica reacció per part del secretari d'Estat de Comunicació del govern central, Miguel Ángel Rodríguez. A vostè li agradaria una selecció catalana internacional?

J.G. Aquesta és la pregunta del milió. Sortosament estem en un Estat democràtic en què cadascú pot expressar el que vulgui, i més un partit polític representatiu de la majoria de la població de Catalunya. El que no és lícit és el to sarcàstic que va utilitzar el portaveu del Partit Popular. De la mateixa manera que el senyor Rodríguez considera que la proposta d'una selecció catalana és una bajanada, la resta també té dret a opinar i el mínim que ha de fer, a banda de jutjar si pot ser bo o dolent, és tenir respecte. Els nostres pares ja van viure en un Estat dictatorial i nosaltres estem en un Estat on tothom té dret a dir-hi la seva.

F.M. Per culpa de la política s'ha pogut obrir una ferida de conse-

qüències imprevisibles al món de l'esport?

J.G. Espero i desitjo que no. Se'n parla molt, de convivència, de no generar violència, això entre cometes. Entre tots hem d'anar una mica amb compte amb aquestes coses que són massa serioses per tractar-les tant a la lleugera.

F.M. Què faria Guardiola si es trobés amb Miguel Ángel Rodríguez cara a cara?

J.G. Una bufetada no la hi donaria, però sí que li diria que respectés l'opinió dels altres, perquè tenim la sort de viure en democràcia.

F.M. Sap que Rodríguez ha demanat una aparició pública per fer una rectificació?

J.G. No li aniria gens malament, perquè la seva intervenció va ser irònica, sarcàstica i amb una falta de respecte indignant.

Una opinió, la de GUARDIOLA, que no comparteixen precisament alguns dels comentaristes de l'ABC, defensors a ultrança de la "Unidad de la Pàtria" (la seva, és clar!):

ABC-Federico Jiménez Losantos. Comentarios liberales: Del patriotismo al hinchismo. La petición, el anuncio o la orden de Jordi Pujol sobre la necesidad inmediata de que Cataluña tenga sus propias selecciones nacionales deportivas, empezando por la de fútbol, es una cosa de mucha risa pero que sería estúpido tomarse a broma. En primer lugar delata el carácter tendencialmente totalitario del nacionalismo que, siempre, pero siempre, ha utilizado el deporte como escaparate y herramienta para la movilización tribal. Ahí están los países comunistas, que eran una porquería en todos los ámbitos de lo humano y lo político pero grandes potencias deportivas. No hay que remontarse a Hitler para recordar lo que el deporte supone también en las ideologías racistas: véase el caso cubano, donde los niños se prostribuyen por un dólar pero en cambio el equipo castrista cosecha más éxitos en las Olimpiadas que en la zafra. (...) Pujol, en ese aspecto, se aleja poco del Hombre de Orce.

ABC-Alfonso Ussía. Cosas que pasan: Barça-Vilanova y la Geltrú. En el futuro, puede ser el partido de fútbol del año. No desmerecerá del Athletic de Bilbao-Rentería, también apasionante, sin olvidar los del Español-Roda de Bará y de la Real Sociedad-Elanchove. La petición del convergente Barbullá -o algo así- de crear con carácter «inaplazable» una selección nacional catalana de fútbol ha sido muy bien recibida por los presidentes Ardanza y Pujol. (...) Aunque les moleste, estos arrebatos tontos de nacionalismo no son otra cosa que

necesidades provincianas, paisajes de único ombligo y reconocimientos de un común horizonte de aldea. España es un Reino, y un Estado, y no se dan las circunstancias precisas para que cada Autonomía o «nacionalidad» tenga su Selección Nacional de Fútbol, Baloncesto o lo que sea. Presiento que esta divertida pasada de cuatro estaciones va a acabar en agua de borrajas. (...) En todo caso, todo se resume en una innecesariedad, una cursilería y nacionalista, que, como mucho, sólo ha conseguido distraernos un poco desde la sonrisa.

ABC-José María Carrascal. Postales: La selección. (...) Separados de España, pero unidos a ella en lo que nos conviene, este es el lema no confesado de los nacionalistas. Pasa como con ese derecho a la autodeterminación aprobado por el congreso de Convergencia. Se reafirma ese derecho «irrenunciable», pero se rechaza un referéndum sobre la independencia de Cataluña. ¿Por qué? ¿Porque temen que el resultado de tal referéndum no fuera favorable a las tesis independentistas? ¿O simplemente porque estos nacionalistas están mucho más cómodos con la situación actual, de usar el nacionalismo para extraer concesiones interminables al Gobierno de Madrid?

I fot-li!

Ara bé, no tota la informació que trobareu a la pàgina de què tractam és tan divertida i entretinguda com els tres articles de l'ABC mencionats i d'altres que s'hi inclouen. A la mateixa pàgina hi trobareu comentaris de tot tipus. I com a mostra un botó.

Justo de la Cueva Alonso (Iruña-Pamplona, Euskal Herria): Es una simple, nítida y evidente cuestión de soberanía. Los Países catalanes tienen derecho a recuperar el ejercicio pleno de la soberanía del pueblo catalán sobre todos sus territorios y la representación de esa soberanía ante cualesquiera organismos internacionales y en cualesquiera acontecimientos internacionales, incluidos por supuesto los deportivos. No hay por tanto que "pedir" ni "solicitar" ni "votar" nada. Los derechos no se votan, se ejercen... La exigencia de que YA haya selecciones nacionales catalanas en las competiciones internacionales de todas las disciplinas deportivas es algo necesario y conveniente en la actual coyuntura represora y opresora de los Estados español y francés. Contad con mi apoyo y añadidme a vuestra lista de adhesiones. Salud y República.

Josep Serra
serra@balearkom.es Ω

ES GALL

La diada de Mallorca

De Diada en teníem una que comptava set-cents anys; tants anys són una fortuna per a un poble que s'engruna sota el ceptre dels estranys.

Han dat un mal cop de palma a favor dels "castellans"; massa rei és rei En Jaume per a aquells als qui fan trauma els Països Catalans.

Res més reclamam encara que el dia del naixement; d'espanyols és cosa clara que tenen una gran tara, voler viure esclafant gent.

"Som qui som" fa molta estona, de Mallorca catalans; vinguérem de Tarragona

i així nasqué la corona dels reis Jaumes i el rei Sanç.

Cal arrelar en les fondàries, dins la llacor del passat... Les Espanyes solidàries? A en Matas per les Canàries "machango" li han entimat.

Es allà per les Espanyes on ens tracten com a esclaus; que, si mous un peu, castanyes reps per tot i les entranyes et fitoren com als braus.

Tornem cap a Catalunya, llar pairal de molts germans; qui de ca-seva s'allunya o contra ella l'odi empunya, on vagi, li afuen cans. Ω

I N F O R M A T I O N I N F O R M A T I O N I N F O R M A T I O N

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.

Població.....

C.I.F.Tel

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa

Adreça

Núm. entitat.....Núm. sucursal

Compte núm.

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

La cuina de na Tonina

Podem parlar de faves?

ANTÒNIA SERRANO I DARDER

Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Les faves constitueixen una part importantíssima de la nostra gastronomia. De cap a cap d'any, sobretot a la part forana de Mallorca, es menjaven faves gairebé diàriament, fins i tot de vegades, dos o tres pics per dia.

Les faves són molt retents: d'una llevor en surt una favera, però cada favera, si va bona, pot dur moltes bajoques i cada bajoca sol dur unes quantes faves i si ho comptam bé de cada fava pot produir-ne un munt.

A més són relativament fàcils de conrar, el primer que s'ha de fer és tenir la terra ben llaurada i adobada i que estigui bé per a sembrar i no es reguen, les basta l'aigua de les pluges.

Es poden collir tendres o grànades pel consum més immediat o deixar-les secar i per tal d'amagatzemar-les per poder-les cuinar durant tot l'any.

Una vegada que estan a punt se segan les faveres, se'n fan garbes i les baten.

Llevors hi ha diverses formes

de conrar-les, us diré dues coses que jo veia de petita (tot i que no us asseguro que siguin efectives perquè no ho he comprovat):

El rector del meu poble, el binisalemer Joan Mir Pol, semblava es Pujol de faves i, quan havien nascut i crescut una mica les faveres, les trepitjava rompent-los els ulls, llavors les faveres goixaven i es feien més bones.

La meua padrina Tonina, quan ja eren prou altes les faveres, les tallava els tanyes i els donava als conills. Crec que sense els tanyes les faves es feien més grosses.

Si hi havia bona anyada ja tenien recapte per molt de temps, per la casa i pel bestiar o pels porcs. I, que em perdonin els pagesos si el que he explicat no coincideix exactament amb el que ells fan, el que jo us cont ja fa gairebé cinquanta anys que ho veia fer.

A més, les faves són bones de moltes maneres. Quan són tendres en podem posar canonets al frit, a les truites, a les sopes,...en podem

fer bajocada, d'ofegades, bessons cuinats... Quan són velles en podem fer de cuinades i, al dia següent afegir-hi arròs, fideus o sopes¹, també podem fer fava parada (amb porc o amb verdura) o fer-les escaldines, per cert que aquesta glosa en parla:

El dia que em vaig casar
vaig fer faves escaldines,
quan les vaig tenir bullides
que les volia trempar
s'oli va ser a s'olivar
i sa sal a ses salines,
això es lo que em va passar.

Les faves eren molt importants per la nostra alimentació, us ho vull demostrar contant-vos un costum ben antic:

Consistia en fer menjar als infants tres faves bullides, ben xafades, el dia que complien tres mesos, perquè hom deia que quan eren grans no eren gens triats.

¹ Són sopes de carboner. Ω

Enfortim l'esquerra nacional

A la Conferència Nacional per al Progrés i la Sobirania promoguda per ERC i celebrada a Barcelona el 14 de juny, en la qual hi han participat militants de les illes Balears i Pitiüses, s'ha aprovat un document en què s'analitzen diferents aspectes relatius a la situació política d'arreu dels Països Catalans entre els quals figuren els relatius a aquesta comunitat: la feblesa de l'Estatut d'Autonomia de les illes Balears i Pitiüses, l'hegemonia del PP a les illes Balears i Pitiüses i els partits polítics a les illes Balears i Pitiüses.

L'anàlisi global de l'actual situació política ha determinat l'adopció de les següents resolucions:

1- Entre el nacionalisme i l'es-

querra, ERC es decanta pel nacionalisme d'esquerra sota el projecte polític de l'esquerra independentista.

2- En aquest marc, ERC fa les següents propostes:

a. Per a la regeneració democràtica: reforma de la llei electoral per a regular l'accés a les institucions públiques (Ajuntaments i Parlaments).

b. Per a l'enfortiment de l'Estat del Benestar i per a la creació d'ocupació: 1) Hisenda catalana, única i autònoma, 2) Aprofundiment de l'estat del benestar, 3) Promoure l'economia productiva, 4) Fomentar polítiques d'igualtat, 5) Suport legal i institucional a l'economia productiva i a la creació d'ocupació, 6) suport a l'enfortiment del moviment sindical català, 7) Govern autònom amb administració única, 8) Enfortiment de l'administració local, 9) Increment substancial de les aportacions dels pressupostos públics per a la solidaritat, 10) Establir línies prioritàries en matèria d'ensenyament i 11) Avançar cap a la sostenibilitat en el tema medioambiental.

c. Per a avançar en la sobirania

de la nació catalana: 1) Reconeixement dels drets històrics de les nacions que integren els estats espanyol i francès, 2) Culminació dels Estatuts d'Autonomia de Catalunya, el País Valencià i les illes Balears, 3) Modificació dels Estatuts d'Autonomia de Catalunya, el País Valencià i les illes Balears, 4) Transformar les Comunitats Autònomes de Catalunya i el País Valencià en Comunitats uniprovincials i supressió de les respectives diputacions provincials, 5) Supressió de la prohibició de federació de Comunitats Autònomes, 6) Institucionalització de la presència internacional, 7) Modificació del marc legal estatal i autonòmic, per assegurar l'ús i la presència del català en tots els àmbits i funcions, 8) Reforma de les lleis estatals harmonitzadores del procés autonòmic, 9) Presència internacional de l'esport català, 10) Política cultural pròpia sense interferències, 11) Ampliació de l'àmbit competencial i 12) Poder judicial català.

Josep Serra

Pres. d'Esquerra

Republicana-Mallorca Ω

